

DUNÁNTÚLI HAZÁNK

EGYESÜLT, NEMZETI, KERESZTÉNY KISGAZDA- ÉS FÖLDMIVES-PÁRTI POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Pápa, Jókai-Mór utca 15.
Telefonoszáma: 14.

Előfizetési árak: egész évre 80 K, félfévre 40 K,
negyedévre 20 K, egy óra 8 K. Egyes szám ára 1 K.

Ideigl. felelős szerkesztő:

ZSILAVY SÁNDOR.

A keresztény kisgazda- és földmives-szövetség
hivatalos lapja.

Megjelenik minden pénteken és vasárnap.

Szemle.

A jóságos Isten-gyermek, a születő Megváltó szíve szomorúsággal fog eltelni, amígdon a földre száll. Irtóztató nyomor fogadja mindenfelé és a szegények lakásai-ból nem csupán a zöldelő fenyőfácska, nem csupán a lobogó lángocskák, nem csupán a csekélységük mellett is becses, az áldozó szeretet által oly kedvessé, drágává tett ajándékok hiányának, hanem elfogyott az élet folytonosságához szükséges utolsó falat kenyér is. Mily nagy fájdalom az apának, anyának, ha a szeretet ünnepén nem részesítheti kicsinyeit az áldozatra kész szeretet adományában. Mily rettenetes, kínzó érzés, ha őket szükségét szenvedni, nyomorogni látja a bőség, az öröm, a vidámság estéjén! Amily szívvel mi esdjük Istentől a mindennapi kenyeret, úgy ne vonjuk el éhező embertársainktól; Isten helyett, Isten nevében eszünk, amit magunk eszünk a „Miatyánk“-ban. Tegyük jót az emberekkel, nehogy rajtunk múljon egy-egy vesszőző lélek megmentése. Nehogy ünnepi áhítatunkba, ünnepi vigasztalásunkba beleveggyüljön a kétségbeesettek átká, jajkiáltása, égbekiáltó panasza. Tegyük jót az emberekkel, nehogy a karácsonyi ajándékkal tele fényes, ragyogó kirakatok, a szeretteiket széppel és jóval elhalmozó szülők sürgése, forgása, a boldogok gyermekeinek örvendezése, a szobáinkból kiható fény, dal és örömjajongás gyűlölettel töltse el lelkeiket. Valóban tegyük minél több jót embertársainkkal, hogy ünneplésünket boldogabbá, derűsebbé változtassa a jó cselekedetnek létekelő magasztos öntudata.

A mi karácsonyunk sem irigylésre méltó. Csonka-Magyarország karácsonya tele van himeze búval, bánattal, gyötrődéssel, keservvel, jajjal, panasszal. Ennyi baj, ennyi szenvedés közepette, mégis e napon is feledjük mindezt és felétek fordulunk idegen járom alatt tűrő, szenvedő testvéreink. Mennyivel szomorúbb a ti karácsonyotok! A bosszú, a gyűlölet, a reménytelenség teszi oly szomorúvá a szeretet ünnepét, amely elzárkózik sötét lakába és nem örvend az örvendezőkkel és nem hisz a hívőkkel, szeretni, megbocsájtani már szinte képtelen. Ti vagytok a legszerencsétlenebbek, a legszegényebbek. Vigasztalódjatok! Ha a múltakon borongva önkénytelenül megkondul emléketekben az imára hívó kis harang szava és elregeji nektek azokat a boldog, boldog időket, amikor nektek is volt karácsony ünnepek; reméljétek, ne csüggedjétek, lesz még karácsonyotok. Figyeljétek, várjátok, nemsokára megkondulnak az elnémult harangok Karácsony ünnepére!

„Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.“

TÁVIRATOK.

(Saját tudósítónktól.)

A szabadforgalmat helyreállítják.

Budapest, dec. 23.

A pénzügyminiszter programjába vette a szabadforgalom helyreállítását az egész vonalon. A lapok értesülése szerint január elsején meg fogják szüntetni az országos árvizsgáló-bizottság működését.

Amerika kölcsönö Németországnak.

Bécs, dec. 23.

Magánjelentés közli: Washingtonban a képviselőházban legközelebb törvényjavaslatot fognak beterjeszteni arról, hogy Németországnak egy milliárd dollár kölcsönt adjanak, melynek az a rendeltetése volna, hogy az Egyesült Államokkal való kereskedelmet támogassák.

Tisztelgés a pénzügyminiszternél.

Budapest, dec. 23.

Hegedűs Lóránt pénzügyminiszter ma délelőtt 9 órakor fogadta a pénzügyminiszterium tisztviselőkarának tisztelgését. A tisztviselők élén Vértessy Sándor államtitkár üdvözölte a minisztert, aki válaszában közvetlen szavakkal mondott köszönetet és kérte, hogy támogassák abban a nehéz munkában, melyre vállalkozott.

Csatlakozás D'Annunziohoz.

Bécs, dec. 23.

Magánjelentés útján értesülünk, hogy a fiumei blokádhajók átpartoltak D'Annunziohoz.

A bankok táviratait nem cenzurázzák.

Budapest, dec. 23.

A M. T. I. jelenti: A pénzügyminiszter elrendelte, hogy tekintettel az átutalási és devizaforgalom szabályozása tárgyában kiadott 5683. P. M. rendeletére, a bankok táviratait eszentül nem szabad cenzurálni.

„Csonka Magyarország nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!“

A szeretet ünnepén.

Irta: Zsilavy Sándor.

Az utcákon föl és alá hőmpölygő néptömeget tegnap még a tél fagyánál is ridegebb önzés, a sivár érdek űzte, hajtotta tovább és tovább; tegnap még a szívek el voltak telve számfittással, boszus gyűlölettel s az emberek harcra készültek egymás ellen... A világ Megváltójának születésnapján ki ismerne a mindennapi élet eme seregére, ki is merné állítani, hogy ők azok, akik tegnap még újjászületésüket, a Mammon mosolyától, az aranyborjú csillogásától, legyőzött ellenfél sóhajától, földi előnyök nyereségéből várták?

Senkise a régi, a tegnapi egyhangu, közönyös lény e csapatban; nem az államférfi sem, ki családérdekéért tegnap még könnyelműen áldozott fel benső érzelmeket, magasztos hitet, ma pedig az aggokkal és gyermekekkel, szegénnyel és gazdaggal együtt örvendő jámbor keresztény.

Senkise gazdag, senkise hatalmas, senkise előkelő és nagy e napon, melyen Jézus Krisztus született, szegények, árvák és elnyomottak pártfogója; valamint nincs e napon szegény, nincs nyomorult és kicsiny, mert a születő Megváltó kezeckéjével a mennyek országát mutatja annak, aki Istenről kárpótlást várt sokért, sokért, amit tőle a földi lét megtagadott, ami súlyosan nehezedett vállaira földi vándorlásainak éjszakájában!

Tegnap még a föld porához tapadt a lélek, ma érzi halhatatlanságát.

Nincs hely, nincs olyan félreeső zug, ahova az Égből alászállott szeretet e napon egy csepp fényt, egy csepp örömet vinne. A Megváltó születését ünneplő angyalkar éneke elhat még a harcok mezejére is, ahol a hadak ellenséges táborai néznek egymással farkasszemet, ahol ágyuk dörgése harsogja túl a zsolozsmák zenését, halálhörgés csúfolja az áhitat fohászatát, átok és boszú kiáltása nyomja el az imát. És ennyi halál, ennyi kárhozat láttára is a sereg leteszi véres kardját, kioltják az ágyuk gyutacsait; nem harcol már senki, de senki... A két hadsereg önkénytelenül fegyverszünetre lépett, csak legalább egy napra, csak addig, míg az

Áldozó, a Megváltó és Istennel emberrel kibékítő Jézus Krisztus születését megünnepelhetitek.

Am nem folyik a harc közöttünk is, nincs-e megtámadva az ártatlan Istengyermek öröke, ki hóhéheren száll alá e napon s hit nélkül emberek várják őt, követő hivat pedig fogadják ádáz gyűlölettel, léha gúnyjal, szitkokkal és rágalmakkal? Nem áll-e szemben ma is, tél zord fagyja, hó özöne által környezve, tél zord fagyával, hó özönével a szívekben két sereg, melyek egyike a hitetlenség hódító hadserege, másik a Megváltó örökének, a hitnek védő csapata?

Mi, a hívők győzdelmeskedtünk legalább e napon, mert nincs oly küzdelem sehől, oly háborút nem üzen senki, oly vakmerő nincs a világon, aki karácsony fényes ünnepén egyébre gondolna, mint a világ Megváltójának születésére; nincs, aki megtagadhatná az ő örökkévaló tanainak magasztos fenségét!

Tegnap még a hit ellen törő sötét csapat, ma érzi a keresztény hit igazságát minden ember. Hála neked azért Megváltónk, hogy e napon diadalmaskodni engedted a Te seregeidet.

A földbirtokreform.

— Folytatás. —

Nagybirtokok megváltása.

Itt, ennél a pontnál, jelen körülmények között egyebet nem tehetünk, mint *egy nagyot sőtajunk*. Nem így gondoltuk. Olyan és annyi-féle kivételt alkalmaz a törvény, hogy alóla igen könnyen kibújhat bárki. Az irányelv az, hogy amennyiben a szabadkézből való vásárlás, illetve az elővásárlási jog alkalmazása révén szereshető területek és az úgynevezett háborus ingatlanok nem elegendők a birtokpolitika közérdekű céljaira, elsősorban a nagybirtokokat kell megváltani és megváltható belőlük csak annyi, hogy a birtok megmaradó részén az *okszertü gazdálkodást (?)* folytatni lehessen.

Ki állapítja meg az igénybeveendő területek nagyságát?

Az erre felállított és több milliárdba kerülő méltóságos szerv: az Országos Földbirtokrendező Biróság, de csak oly mértékben, hogy a nagybirtok meg nem váltott részén a mezőgazdasági üzemenk megfelelő „okszertü” gazdálkodást ne gátolja. De egész terjedelmében is megváltható az a nagybirtok, amely élok közötti jogügylet útján vagy árverésen 1864. évi július 28. napja óta — habár csak egy ízben is — olyan körülmények között változtatott gazdát, amely esetben ezen törvény alapján az elővásárlási jogot gyakorolni lehetett volna. A nagybirtoknak teljes egészében való megváltása nem rendelhető el kényszerítő körülmény nélkül és akkor, ha a tulajdonosnak másuttal nincs megfelelő földbirtoka és ha méltánylást érdemlő okok szólnak amellett, hogy a megváltást szenvedő kezén megfelelő nagyságú földterület maradjon.

Ha ezen előfeltételek mellett a nagybirtok megváltható, az esetben az Országos Földbirtokrendező Biróság a községi előjáróság és az érdekelte birtokos meghallgatása után a megváltási eljárás lefolytatása nélkül a felmerülő szükséghez képest előre is megállapíthatja,

hogy valamely nagybirtok mezőgazdasági művelésre alkalmas területéből az állam ezen törvény alapján megváltás útján mennyit szerezhet meg. Ilyen előzetes megállapítást az Országos Földbirtokrendező Biróság különösen olyan községekben eszközöl, amelyeknek mezőgazdasági művelésre alkalmas határából a nagybirtok egyharmad részénél többet foglal el. Ezen említett megállapítás alapján a biróság felhívással módot nyújt arra, hogy az illető nagybirtokos a megjelölt területekből magánegyezség útján elégítse ki azokat, akik a törvény szerint földet igényelhetnek. Ha a felhívást a nagybirtokos elfogadja, akkor köteles is megkísérlni a megjelölt területeknek magánúton való odajuttatását azoknak, akiket a törvény kielégíteni céloz. Ez a felhívás a biróság megkeresése alapján a teleklönyvből is feljegyezhető. Természetesen ez esetben az Országos Földbirtokrendező Biróság megfelelő kikötéseket tehet és a szükséges ellenőrzést is gyakorolhatja. Ilyen ellenőrzésre a földművelésügyi miniszter vagy az általa megbízott szerv is jogosult.

Közép- és kisbirtokok megváltása.

A törvény 31. szakaszában kimondja, hogy a közép- és kisbirtokok rendszerint nem esnek megváltás alá. Ha azonban olyan közép- és kisbirtokról van szó, amelyek a háborút megelőzőleg 50 éven belül cseréltek gazdát adás-vétel vagy árverés útján, habár csak egy ízben is olyan körülmények között, mikor ezen törvény értelmében az elővásárlási jog gyakorolható lett volna, az esetben megengedhető a megváltás. Így is azonban csak a végszükség esetében váltható meg a közép- és kisbirtok, ha ugyanis a mezőgazdasági művelésre szükséges és alkalmas földeket, még a távolabb fekvő nagybirtokból sem lehet megszerezni és a körülmények még azt sem teszik lehetővé, hogy telepítés útján szereshessenek földet azok, akiknek földköz juttatása közérdek. Nem részesíti a törvény ily védelemben azokat a korlátolt forgalmu kis- és középirtokokat, amelyek sokszor igen nagy kiterjedésű nagybirtokoknak több községben szétszórt részeit alkotják.

A kis- és középirtokot *semmi körülmény között nem lehet megváltani* akkor, ha az ingatlan tulajdonosa földműves, gazdatiszt, okleveles vagy hivatásos gazda, hadirokkant, közszolgálati alkalmazott, hivatásos katona, vagy ezek valamelyikének házastársa, özvegye, vagy árva, vagy általában hadiözvegy, vagy hadiárva. Végül nem váltható meg azon mezőgazdasági ingatlan, amely közérdekű intézmény, (pld. kórház, árvaház, községi, vagy egyházközségi háztartás, tanítói javadalom) sítb., vagy tanítórend, egyházi javadalmas, vagy más haszonélvező háztartásának, vagy az általa fenntartott ily közérdekű intézmény háztartásának terményekkel való ellátására okvetlenül szükséges.

A kis- és középirtok védelme.

A kis- és középirtok megváltható részére a tulajdonosok beleegyezése nélkül csak akkor szabad az államnak a megváltást elrendelni, ha a tulajdonosok meghallgatásával létrejött megállapítások szerint a visszamaradó részen a gazdasági épületek és gazdasági berendezések felhasználásával az okszertü gazdálkodás fennakadás nélkül folytatható.

Ha az illető kis- és középirtok tulajdonosának a megváltási eljárás során előterjesztett kérelmére az Országos Földbirtokrendező Biróság megállapítja, hogy a megváltást szenvedő a neki visszamaradó részen a gazdálkodást okszertüen nem folytathatja, a megváltás-

nak csak akkor van helye, ha az állam mindazokat az ingatlanait megváltja, amelyek az Országos Földbirtokrendező Biróság megállapítása szerint a többitől elszakítva a gazdálkodás tovább folytatására nem alkalmasak, vagy ha az állam az egész ingatlanért cserébe lehetőleg hasonló művelési ághoz tartozó és egyenlő értékű más földbirtokot ad esetleg az általa megváltott földekből.

Mindazoknál pedig, akiknek ingatlanából csak egy részt váltának meg, az Országos Birtokrendező Biróság az ingatlan meg nem váltott részére is a méltányossághoz képest hatálytalanoknak mondhatja ki egészen, vagy részben azokat a termelési, szállítási, szolgálati vagy más hasonló szerződéseket is, melyek az ingatlan tulajdonosa az egész birtokára kötött.

Az olyan kis- és középirtokos részére, kinek földbirtokát az állam ezen törvény alapján egész terjedelmében megváltotta, az Országos Birtokrendező Biróság az állam részére megváltott földekből juttathat megfelelő területet, ha az illető földműves, gazdatiszt, okl. vagy hivatásos gazda, hadirokkant vagy közszolgálati alkalmazott, hivatásos katona, ezek valamelyikének házastársa, özvegye vagy árva avagy általában hadiözvegy vagy hadiárva. Ez a birtok azonban nem lehet nagyobb, mint a megváltás alá került földbirtok, a középirtok nagyságát pedig egyáltalán nem haladhatja meg. Ha a megváltást szenvedőnek másuttal megfelelő birtoka van, akkor ezek a rendelkezések vele szemben nem alkalmazhatók.

— Folytatása jövő számunkban. —

Válaszom

a „Pápa és Vidéke” névtelen figyelőjének.

A cimben említett lap december 2-iki számában megtámad azért, mert a béke ratifikálásakor egyik fővárosi lapban elitélően nyilatkozott ögróf Pallavicini György és társainak magatartásáról. Szemükre vetem, hogy a háboruért lelkesedtek; de a békét most velünk, kisémberekkel, szavattatták meg, mert mikor szavazásra került a sor, tüntetőn kivonultak az ülésteremből. Azt mondtam erre, hogy ez csak oicsó dicsőségyszerzés akart lenni. Mondtam azt is, hogy az illető uraknak velünk szemben nem volt igazuk, erkölcsileg sem megtagadni a felelősségben való osztozkodás közösségét; hanem az illett volna hozzájuk inkább, hogy ha már meg kellett szavazni a békét, mert meg kellett, akkor szavatták volna meg helyettünk ők, mert ők felelősebbek a háboruért és következményeijért is, mint mi, kisémberek, akik csak szenvedtünk a háboru alatt is.

Most a „Pápa és Vidéke” nagy múlt-háborodással veszi védelmébe Pallaviciniéket. Dicséri őket, hogy nem szavatták meg a békét, hanem ehelyett deklarációt olvastak fel, mely szerint a „csonka-nemzetgyűllést, mely csak az ország egy részét képviseli, nem tartják jogosultnak a béke megszavazására”. Ellenben képviselő, rosszhiszemű naivsággal és elferdítve a tényeket, támad engem a könnyen hősködő kis lap, hogy lám én nem voltam olyan hazafi, mint Pallaviciniék s újjonnan idézi a prágai parlamentben elhangzott egyik derék magyar képviselőnek, Szentivány Józsefnek beszédéből azt a részt, melyben ez a derék és bátor magyar képviselő a cseh parlamentben kijelentette, hogy nem ismeri el a békét,

mert a *Csonka-Magyarország* nemzetgyűlése nem volt jogosult a béke ratifikálására, hanem azt csak az egész *Magyarország* parlamentje szavazhatta volna meg.

Szentivány Józsefről csak a tisztelet hangján szólhatok. Egy idegen parlamentben, csupa ellenség közepette, emeli fel időnként bátor szavát a magyarság érdekében. Annál nagyobb dicsőség illeti, mert ha vele szemben a mi nemzetgyűléstünk tagjait állítjuk, azt a szomorú tényről kell konstatálnunk, hogy ezek hazai földön, csupa magyar környezetben, sokkal kevésbé bátrak, mikor szintén a magyar nép érdekeit kellene — csak az a szomorú, hogy nem *Csehországban*, hanem itthon — megvédeni sokféle olyan túlkapás ellen, mely hasonló az ellenség részéről szokásos túlkapásokhoz vagy sokszor még ezeknél rosszabb. Nem akarok egyébre utalni, csak arra, hogy a Kis-Magyarország földjén nincsen polgári szabadság, nem a csehok miatt, hanem magyarok miatt stb. Csak legutóbb kobozták el a falu népének gyűlékezési jogát is, mert a pesti csőcselék rendetlenkedett. Nincs sajtószabadság. A magyar népnek nem szabad megtudnia az igazságot. Bizony, majdnem rosszabbul állunk, mint a csehek rabságában sínylő magyarok, mert ott lám szabad a prágai parlamentben bátor és kiméletlen szóval és még a magyar nép érdekeinek is védelmére kelni.

Épp ezért azonban ne hasonlítsuk magunkat Szentivány Józsefhez; a mi szájjal hazafiaskodó, nagy garral tüntető emberkéinknek nincs joguk az ő tőgájába kapaszkodniok s az ellenség ellen hangos szóval — jó biztonságos helyről — opponálniok.

A cseh parlament magyar képviselője joggal tiltakozhatott a trianoni béke ellen. Ugyanúgy tiltakozott, mint mi, mikor sirva a békét elfogadtuk. Mi is azt mondtuk, hogy elfogadhatjuk a békét, az ügysem érvényes, mert a csonka-parlament nem jogosult az egész ország nevében beszélni és nem érvényes azért sem, mert fegyverrel kényszerítik ránk; már pedig szerződés csak az, amit az ember szabad akaratból fogad el.

De ezt mondták a „Pápa és Vidéke” szerint a nem ratifikáló őrgrofék is. Vajjon miért vonultak akkor mégis ki a Házból? Miért tagadták meg mégis a ratifikálást?

Ezek a kérdések azért kényelmetlenek rájuk nézve s azért teszi kétségessé hazaszeretettük komolyságát, mert egy újabb kérdéssel is megtoldhatók ezek a kérdések. Mi lett volna ugyanis, ha mi, kisemberek, nem szavaztuk volna meg a békét?

Egyszerűen az lett volna, hogy az ellenség újból megszállta volna megmaradt kis darabka földünket is. Így lett a kérdés legmagasabb helyekről is élénk állítva. Megmondattott illetékes helyről, katonai oldalról is, hogy a köröskörül szorító, rettenetesen felfegyverzett ellenséges gyűrűvel szemben kilátástalan az ellenállás, nem is beszélve arról, hogy két hét alatt az ország kenyér, szén stb. nélkül maradt volna, úgy, hogy ha mindannyian titánokként küzdöttünk volna is, ellenállásunkat letörték volna a gazda-

sági erők maguk anélkül, hogy fegyvereinket csak használni is tudtuk volna.

Volt-e hát akkor választás azok részére, akik komolyan, mélyélegesen szeretik ezt a hazát, s azt hitték, hogy jobb, ha legalább egy darabka magyar föld marad a talpunk alatt, mert akkor, ha a fordulat jön, könnyebb lesz majd visszaszerezni az elszakított országrészeket is? Volt-e más választás, mint a kényszerített béke elfogadása, azok részére, akik a magyar népet az utolsó, de hiábavaló erőfeszítéstől, melyben mindenét elvesztette volna, meg akarták kímélni? Volt-e más választás akkor, mikor a béke, ha elfogadtuk is, úgyis erkölcsileg és jogilag is érvénytelen, s addig tart, míg gyengébbek leszünk, mint az ellenség? Volt-e választás azok részére, akikben él a remény, hogy a világhelyzet legközelebbi változása úgyis halomra dönti az egész békeművet talán anélkül, hogy egyetlen puskának eldördülnie kelljen?

Ez az ország a kispolgárok, a kisgazdák, kisiparosok s a kisintelligencia országa s nem az őrgrofoké és társaiké, akik ha itt roszra fordul is minden, külföldön is kereshetnek jobb hazát, mert ott is van elég vagyonuk.

Megérthető tehát, ha mi kisemberek, akiknek itt élünk és halunk kell, akiknek csak egy hazát adott a végzet, másképp fogtuk fel a helyzetet, s keserű gúnnyal fordultunk a hangoskodók ellen, kik lapjaikban is nagy fennem hirdették, hogy: „a megszállástól, városaink lövetésétől nem félünk; attól csak a *Dunántúl*, *Tiszáninnen* és *Tiszántúl* *uzsorkodva üzérkedő és kövérré hizott, önző népe fél!*”

Mi bizony féltünk, s illeti volna, hogy az őrgrofék is féltek légyen, mert őket is ez a „*kövérré hizott*” nép választotta meg képviselőikül, s így ha maguk helyett nem féltek és félnek is a megszállástól, joggal várható, hogy azok helyett pedig, akik őket küldötték és no egy kissé a haza miatt is, mely nem áll csupa kövér népből, féljenek. Féljenek legalább annyira, hogy hiabavalóan ne ömöljék többé a magyar vér, hanem hadd táplálja a magyar agyakat és izmokat, melyeknek munkája mentheti csak meg és teheti újra naggyá országunkat addig is, míg a *Feltámadás* nagy napja elérkezik; különben pedig úgy széjjel szórják csontjainkat, hogy nem lesz nép, mely akkor majd feltámadhasson.

Nem a fellengős, tartalmatlan, fitogtató, oltós dicsőségre pályázó és kockázat nélkül szavaló hazafiság, hanem a lélek mélyére szállt, fájdalmas, néma türesben vívódó, dolgozni kész, s a valóságnak, bármily rémítő az, szemébe néző, okosan számító hazafiság az, mely megmenetheti az országot és a szebb magyar jövődőt, melyet — ime — az őrgrof úr környezete, ha tőlük függ, mily könnyen vetettek volna kockára.

Természetesen, a nem ratifikálók jól tudták, hogy ha kivonulnak is, a nép képviselői azért meg fogják szavazni a muszáj-békét, s így semmi baj nem lesz. Ennyiben nem érheti őket súlyos vád. Nem is vádoltam őket. Csak azt kérdeztem, hogy miért kellett éppen nekünk, a kisembereknek, kiűrtetni a keserű poharat. Miért nem vállalták ők is a béke meg-

szavazásának nehéz szenvedéséből, melyet elhárítani nem lehetett, a rájuk eső részt? Miért akartak egyszerre jobb hazafiak lenni, mint mi? Azt mondtam erre, hogy nem volt szép tőlük, hogy nehéz percünkben magunkra hagytak bennünket. Olyasmi ez, mint mikor a lövészárokban visszamarad valaki, mikor többi társai rohamra mennek.

Ezt nevezi el a kis „Pápa és Vidéke” rövidlátó *Figyelője* demagógiának. Szegényke, nincs tájékozva a helyzetéről, vagy pedig gonosz egy kicsit. Az előbbi esetben nem tehet róla, hogy ostobaságokat ír. De akkor minek politizál? Utóbbi esetben pedig természetes, hogy csak hazudni és rágalmazni tud. A karaván azért majd csak halad, s kiér egyszer az átkozott sivatagból. Csak az a baj, hogy az őrgrofék és lapjaik is velünk jönnek.

Veszprém, 1920 december 14.

Rupert Rezső
nemzetgyűlési képviselő.

A Pápai Takarékpénztár rendkívüli közgyűlése.

— Az intézet alaptőkéjének felmérése. —

A Pápai Takarékpénztár R.-i. folyó hó 19-én intézeti székháza dísztermében Karlovitz Adolf elnök vezetése mellett rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a Pénzüntezeti Központ hozzájárulásával elhatározta, hogy alaptőkéjét a mai 1,200.000— koronáról 4,400.000— koronára emeli következőképpen:

I. Kibocsát az intézet 6000 darab 200 korona névértékű részvényt, ezeket a régi részvényeseknek adja 1:1 arányban. Az ily módon 12.000 darabra emelkedett részvényeket azonnal összevonja 6000 darabra, míáltal a részvények névértéke a mai 200 koronáról 400 koronára emelkedik. Ezen névértékemeléshez szükségélf összeget a tartalék és külön tartalék alapokból fedezi.

II. Kibocsát az intézet további 5000 darab, most már 400 korona névértékű részvényt 1200— korona árfolyamon és darabonként 50 korona költség és illetékterítés ellen. Ezeket az igazgatóság helyezi el szabadkézből, a részvényaláíróknál.

A tőkeemelésből befolyó 6,000.000— koronából a közgyűlés

az alaptőkéhez	2,000.000 K-t
a tartalékafehoz	2,200.000 „
a különleges tartalékalaphoz	1,070.000 „
az értékpapír tartalékalaphoz	500.000 „
a nyugdíjalaphoz	140.000 „
a házépítésalaphoz	90.000 „
összesen:	6,000.000 K-t

csatoltat.

A részvényesek látható vagyona e művelet folytán a látnas tartalékokon kívül következő lesz:

az alaptőke	4,400.000 K
tartaléktőke	2,200.000 „
különleges tartalékalap	1,100.000 „
az értékpapír tartalékalap	1,000.000 „
nyugdíjalap	300.000 „
házépítésalap	240.000 „
összesen:	9,240.000 K

lesz.

Az új részvények vételára folyó év végéig kamatmentesen, 1921 január 1-től március 1-ig 4% kamattal tetszés szerinti módon fizethető be.

Az osztalékjogosultság 1921 január 1-én kezdődik.

Tűljegyzés esetén a redukción az igazgatóság korlátlanul gyakorolja, a közgyűlés előtt

történet aláírások előnyben részesülnek a redukciónál.

Az 1921 március 1-ig be nem fizetett részvények az aláíró vezetőkre eladatnak. Az új részvényekről ideiglenes elismervények adatként, melyek az 1921. év folyamán lesznek végleges részvényekre átcsereelve.

A részvényjegyzők kívánságára 10-es összevont címletek is adatként, azoknak, kik ebbeli óhajukat 1921 március 15 előtt bejelentik.

A közgyűlés az intézet állandó fejlődésének és terjeszkedésének megfelelőleg egy új szervnek, az igazgató-tanácsnak a felállítását is elrendelte, mely 10-30 tagból fog állani. Ebbe való választások a legközelebbi rendes közgyűlésen fognak megejteni.

Ez után Saáry Lajos ügyész referádája alapján a tőkeemeléssel kapcsolatos alapszabály §-kat módosította a közgyűlés.

Az új 5000 darab részvényből a közgyűlés befejeztéig 87% lejegyeztetett. E körülményre t. olvasóink érdekében különös nyomatékkal mutatunk, hogy igényeiket idejekorán bejelenthesék az új részvényekre az intézetnél.

Két eset.

Bevezetés.

Tudod-e nyájas olvasóm, mi az a konjunktura? Röviden azt mondhatnók, hogy ez egy bolond nagy szerencse. Raiffinált, agyafurt emberek találták ki, oly esetek megjelölésére, mikor a vagyon-szerzéshez, a haszon, nyereség eléréséhez nemcsak a másokénál nagyobb ész, tehetség és számítási képesség, de még megfelelő munka, szorgalom sem kell, hanem az pusztán rajtuk kívül álló körülmények, röviden szerencsés véletlen folytán áll elő. Legfeljebb a könnyű szerrel való vagyon-szerzés vágya kell hozzá és egy kis szimat, annak a megéréséhez, hogy mikor lehet ilyen konjunkturával találkozni.

Hogy miért van szükség erre a nyakatekert elnevezésre? Röviden azért, hogy Te meg ne értsd! Ennek pedig az az oka, hogy miként azt a mindennapi élet tanulságai mutatják, míg a becsületes, fáradtságos munkával, szorgalommal fokozatosan szerzett vagyon, — helyes társadalmi felfogás szerint —, annak főleg a szerzője, de még a szerző utódai iránt is elismerést, megbecsülést, tiszteletet kelt, nekik tekintélyt ad: addig a konjunkturával szerzett vagyon abban az eredendő hibában leledzik, hogy azt a mondott emberi erényszámba menő tulajdonságok nem ékesítik s így elismerést, tiszteletet a szerzőnek nem is kölcsönöz és tekintélyt is csak látszólag ad. Mert igaz ugyan, hogy az ilyen konjunkturás embert is a vagyona révén kezdik megismerni, színelg keresik, vagy elfogadják barátságát, de még így is úgyszólván kizárólag csak azok, akik tőle hasznot várnak és remélnék. Ellenben a társadalom hosszu időn át, még a szerző ivadékaival sem tudja elfelejteni a konjunkturális vagyont; — ha nem is épen büns, de emberi erényekkel össze nem kötött —, eredetét. Az ilyen vagyon-eredettel tehát, mivel az érdemekkel nem jár, — legalább józan ésszel nemcsak nem illő, de a konjunkturás szerzőre nézve annak még a feszegetése is rendszertelmentlen. Ő tudja miért, de zavarba jön és pirul, ha a kérdést előtte felvetik. Idők multával azonban az így

szerzett vagyon szépséghibája is elenyészhetik, főleg, ha a szerző annak okos és a köz érdekében is való felhasználásával, illő és rendes életmódjával, a szerzés eredeti csorbáját utólagosan kiköszörülji.

Az élet azonban, sajnos, igen gyakran azt mutatja, hogy a konjunkturával szerzett vagyon, — szemben a fáradtságos, szorgalmas munkával szerzettel, — még szerzőjének sem valami becses, nem nyújtja azt a boldog megelégedettséget, mint a másik, hanem a szerzőt sok esetben a becsületes, munkás élet teréről, a könnyelmű, élvhajhászó, dologtalan, léha életre csábítja.

Bevezetésképen még csak azt kívánom megjegyezni, ami már a mondatokból is nyilvánvaló, hogy a *hadí milliók is úgyszólván kivétel nélkül ilyen konjunkturáknak köszönhetik létüket*. Még pedig az igazság kedvéért azt is megállapíthatjuk, hogy ilyen konjunkturákba nem mindig épen csak zsidó, hanem sok keresztény embertársunk is belebotlott, ha nem is épen olyan gyakran, mint az előbbi.

I.

Az egyik eset, mely beszéltet magáról: Nagyon sok szegény menekült és nem menekült magyar család kéri, könyörgi a mindennapi kenyeret, mert nincs neki, vagy ha van is, nem elég. E mellett nincs hajléka, nincs tüzelője, nincs ruházata; gyermekeit iskolába nem járattathatja és így várja a karácsony szent ünnepét. Ezzel szemben, tegnap még csak suttogták; ma már beszélnek, holnap talán már kiabálják s holnapután már a verebek is csiripelik, hogy egyes keresztény emberbarátaink — *kiknek a konjunkturával találkozni színtén volt szerencséjük* — milyen lukullusi lakomákat, dáriidókat csapnak; mennyit költenek oktalanul, szükségtelenül és feleslegesen barátokra és a *nőkre*. Igenis nőkre és nem nőre! De semmi esetre se gondold, tisztelt olvasóm, hogy talán a női erényt, a szeplőteleniséget, a tisztességes anyaságot, az önfeláldozást, a honleányi keservet, türelmet és szenvedést stb. jutalmazták! Óh nem! Ezek ma nem hasznalhajtó, gyümölcsöző tulajdonságok. Ma a nő — bár igaz, hogy sokszor csak végső kényszer szülte — erénytelenség a jövődelmező. Ennek van magas árfolyama! És ti, szegény, igazán sajnálatra méltó nők, ti nem tudjátok, hogy az ilyen gavallér nem méltó bizalmatokra, mert csak az adott honorárium mennyisége tekintetében gavallér, de a titoktartásban... már nem. Azt hiszem, elég ennyi!...

Tehát csitt! Némuljon el a muzikaszó! És Te, megkötyagosodott embertársam, térj észre, míg nem késő! Mert míg neked eldorbézolásra valód van, mások pedig éheznek, nélkülöznek, addig, ha esetleg adtál is, még nem adtál elég. Nyisd ki csak füled és meg fogod hallani a nyomorgók és ezek közt a mezítlábás, ártatlan kisedek könyörgő imáját: „Add meg nekünk a mi mindennapi kenyerünket”.

II.

A második eset, mely magáról beszél: Ezt is csak úgy mondják — s én keresztény ember létemre kénytelen va-

gyok elhinni —, hogy a helybeli izr. hitközség gyűlést híván össze a végből, hogy a lábbelihiány miatt iskolába járnai nem tudó, körülbelül 200 szegény zsidó gyermeknek, *jótekonyság útján* cipővel leendő ellátása tekintetében tanácskozzék és határozzon. Az eredmény?... A gyűlésen lévők önkéntes adakozása folytán mind a *kétszáz gyermek* két pár cipővel lesz ellátva... Ehhez nem kell kommentár.

Én bocsánatot kérek — nem tehetek róla —, de úgy hallottam ezt!

BALOG MÁRTON.

Hogy dob perdtől, s riadt a kúrtszó,
— Melyre a hadi rendbe lép, —
Elbucszolt a családjától
Balogh Márton, ... és ment odébb.
Otthon maradt kicsiny családja,
Nője, s pár éves kis fiu,
Sehogyssem érti meg szegényke,
„Kisanya” mért oly szomorú?

Sokañ mentek el falujokból,
Örömmel, dallal ajkukon...
Nem érti, anyja homlokára
Bánatfelhőt vajjon mi von?
Hozzásimul a kisanyjához,
S az ő szeme is köny-özön;
„Elment messze, ugy-e, apácska,
De ugy-e, ismét visszajön?”

Az ifju nő felcsuklik erre,
Magához vonja kis fiát:
„En latnem! a kérdésedre
Kicsiny fiam! választ ki ad?
Ki tudja, mi lesz sorsuk ott
A messzi harci tereken,
Hol vérvirág, fájdalom-bimbó,
Dicsőség, gyász együtt terem.”

A kis fiu, — mert hogy nem érti —,
Hogy mit jelentsen e beszéd,
Édes anyjára ráfűggeszti
Két nagy, dióbarna szemét:
„A multkor is elment apácska,
De mondta, hogy visszajön ám,
És lásd, visszajött nemsokára,
Megjön mostan is, anyám.”

És száll a sóhaj, bánatuk száll,
Az arcuk bizón felragyog,
Ahogy az Úr Jézus képe,
A falról rájuk mosolyog.
Szivükben szelid békecség kél,
Szemükben felszárad a köny,
Úgy érzik, most már erős hittel,
Apácska-bizton visszajön...

Mig otthon a két tiszta lélek
Bizton remélve, várva-várt...
Négy hónap az erdő szélén
Egy egyszerű kis sirt csinált...
Ott fenn, a magas Kárpátokban
Szeliden, lassan szállt a hó,
Abból lett szegény Balog-Mártonnak
Fehér, halotti takaró.

CEMENTLAPOKAT,
CEMENTCSÖVEKET,
KUTGYÜRÜKET,
ETETŐ- ÉS ITATÓ-
VÁLYUKAT
készít és raktáron tart
CZIFRA JÓZSEF

cementáru-gyára
PÁPA, Anna-tér 9. sz.

Telefonszám: 123.

A Magyar Karácsony.

Szent István birodalma helyén, egy óriási nyitott sir...

Immár mélyére téve egy ezeréves, dicső multu, boldogtalan ország szét-szaggatott, de még élő teteme. Félvilágot kitevő ellenség várja alattomosán kimulását, hogy az egykor félelmetes, de mindig lovagias ellenségnek ellenségek közül is, a leghitványabbak rabolják el nemcsak területét, kulturáját, nyelvét és mindenét; de még ezeréves történelmi multjának minden dicsőségét is! Élni nem engedik; meghalni pedig nem tud. Megfojtani egyszerre nem tudják; mert egy nemzet, míg multjához, nemzeti mivoltához ragaszkodik és hivatásában rendíthetetlen hittel bizik, — örök és halhatatlan.

És Te, keresztény magyar testvérem, így ünnepeled, az örömök örömeinek Krisztus Urunknak, a világ Megváltójának születése ünnepét. Tudd meg! hogy barátod e nagy világon senki sincs. De van testvéred és pedig Csonka-Magyarországban, továbbá idegen járom alatt Cseh-Szlovákiában, Erdélyben és Délen. És mint tudod, vannak még testvéreid Szibériában is. És vannak testvéreid, akik a csataterék temetőiben: a Kárpátok rengetegeiben, a rokitnói mocsarakban, Przemysl halálmezéjén, az erdélyi szorosokban, Oláhországban, Szerbiában, a Lovcsen hegy alatt, a Doberdón stb. nagyjórészt jeltelen sírokban porladoznak. Ezeknek az utóbbi testvéreidnek, ezeknek a porladozó testvéreidnek, ezeknek a hazáért s így Te éretted is hősi halált halt testvéreid szelleme és kiöntött vére, valamint a közös balsors, melyet a még élő testvéreiddel kisebb, vagy nagyobb mértékben együtt vagy kénytelen szenvedni és a te egész hadsereget kitevő rokkant testvéreidnek, a csillagtalan éjnél is nagyobb sötétségben felő, örökké világtalan élete, csonkasága, sántasága és bénasága, s végül a férjüket és apju-

kat vesztett özvegyek és árvák mérhetetlen fájdalma; egy szent kötelességet, egy szent célt rónak reád, azt: hogy Szent István birodalma helyén, a most itt tátongó óriási nyitott sir helyén, újra egy virágzó, boldog, hatalmas és szabad Magyarország legyen.

Ma, mint igaz magyar ember, Krisztushoz akkor lész méltó, ha Karácsony szent ünnepén, a világ Megváltója születésének hódolva, krisztusi szeretettel gondolsz említett testvéreidre és *epedve várod a magyar Messiás eljöveteletét.*

Amíg pedig az időnek eme teljessége bekövetkezik, az istenfélő, keresztény vallásos lélek méltóságtejes nyugalmával és türelmével, de magyar mivoltod büszke tudatával hordozva nehéz kereszteted, ne szűnjél meg a hívő lélek alázatosságával imádkozni:

„Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.
Amen.“

Német-Nyugatmagyarország.*

Szorongó érdeklődéssel várja... ma óráról-órára a magyar nép is a saint-germaini híreket. Ausztriáért aggódik, pedig elég a maga baja is, hiszen a magyar nép ma nem úr a saját hazájában sem. A nagy összeomlásból megmaradt tényérnyi földjén is egynehány desperadó az úr. De ennek a rablóuralomnak majd hamar vége lesz. Mi lesz azután? Saint-Germain felől, hol most Ausztria sorsáról döntenek, felénk, bujdosó magyarok felé is, mered ez a nagy kérdőjel. A verdikt, mely az osztrák

* Ezt a cikket Rupert Rezső nemzetgyűlési képviselő írta 1919 július 26-án az akkor ott megjelenő *Pester Lloyd* számára, hová a kommunisták börtönéből való szabadulás után menekült. Nem régebben közölte az említett lap német nyelven. Magyar szövegét nekünk ergedte At a szerző. Még ma is aktuális ez a cikk s azért szívesen közöljük. Az olvasónak természetesen 1919 júliusába kell magát visszaképzelnie, mikor a cikket olvassa.

nép léte és nemléte felett ott elhangzik, nekünk is szól; a mi élet-halál kérdéseinket is eldönti majd. Nincs benne kétség: a Német-Ausztriának átnyújtott béke-tervezetben organikus összefüggésben már is a magyar béke is benne van, az pedig a megsemmisülést jelenti.

Az ausztriai államférfiak és az osztrák sajtó a maguk jajjában már elmondták egyuttal a magyar kritikát is; világga kiáltották a magyar nép jajszavát is a szándékoit anyagi megterheléssel, az ősi határok szörnyű megcsontításával, véréstestvéreink elszakításával, jövő fejlődésünk útjainak szinte teljes elzárásával szemben. Mindennapi kenyérük elvételével szemben — mindez a szomszéd népek diktált békében a magyar sorsára is előre veti árnyékát — a magyar agy és szív sem mondhat többet és érezhet kevesebb fájdalmat, mint amit szomszédja, Német-Ausztria, keservesen maga helyett elpanaszolt már. Fájdalmunk nagyobb csak annyival lehet, hogy a magyar állam-egység — ezer év fejlődésének eredménye — mégis organikusabb történelmi egész, mint az osztrák birodalom volt; levágott tagjai helyén nehezebben heged a seb...

Saint-Germainből azonban mostanában jó hírek jönnek. Mi, magyarok is felléleklünk. Jól esik a szenvedésekben megpróbált szomszéd nép reménykedő öröme nekünk is, abból reményt meríthetünk a magunk számára is.

De bármennyire kénytelenek vagyunk is már ma a magunk végzetével is törődni, hangulatunk uralkodó érzése ma mégis inkább a szomszédunk iránt érzett részvét s reménykedésünk, óhajunk is, hogy talán minden jóra fordul, ma inkább csak az ő sorsát illeti. A magunk békéjével, bármily kérelhetetlen bizonyossággal közelít is benne a pusztulás, ma még törődni nem tudunk. Emberi természet, hogy míg el nem közeleg, hinni a a halálban sem tudunk. Bízunk tehát és reménykedünk ma Ausztria népe helyett

TÁRCA.

Bűnösök menedéke.

Írta: Zsillavgy Sándor.

— Asszonyom! Esedezem!
— Bocssáson el! Ma este indul a hajó házam felé. Holmimat már összepakoltam. Még idejében odaérek a kikötőbe. Nincs azóta sem éjjelem, sem nappalom, mióta annak a szegény öreg asszonynak — édesanyámnak — a levelet megkaptam. Mintha mindig az ő szomorú, síró szemét látnám magam előtt, amellyel keres valakit. És az a valaki csak nem megy, csak nem jön... A szívem megszakad, ha még életében meg nem láthatom. Ha még csak egyszer is meg nem csókolhatom jószágos kezét. Asszonyom, esedezem, ha van még szívében nemets érzés, szájalom, könyörület — kérem, könyörgöm...

— Elég! Nem akarom ömlengéseidet tovább hallgatni. Nagyon untat már ez az örökös rimánkodás, mely férfinek egyáltalában nem illik. Addig el ne merészed hagyni a szolgálatot, míg az új inas meg nem érkezik.

— De asszonyom!

— Egy szót sem! Elmehetsz!

Szegény Johann könnyes szemmel hagyta el a szalont, amelyben minden oly hideg, még a szívek is. Forgott körülötte a világ. Zokogva rogyott egyszerű inas-szobájának asztala mellé. Kezébe vett egy arcképet és beszélt hozzá, becézően, simogató gyengédséggel, fiui szere-

tettel: „Anyám! Szegény jó Anyám! Várj... Csak várj...“ Azután csókolgatta hosszan, forrón.

Mikor az inas elhagyta a szalont, a szivtelen, a kegyetlen asszony sem tudta tovább türelmetlen magát. Sirt, zokogott keservesen. Az egyszerű szolga rajongó szeretete felébresztette az ő szívében is annak a szegény öreg asszonynak a kését, aki ott éldéglé egy eldugott kis hegyi falucska legszélső házában. És öt év óta epedve várja őt, az édest, a falu egykori legszébb lányát. Vagy talán már azóta a kis fakéresztes temetőnek, csendes lakója...? Erre a gondolatra fázni, remegni kezdett a lelke. Nem! Az nem lehet. Erős, leirhatatlan vágy markolt a lélkébe: látni őt. Még egyszer végig simítani puha, selymes, ősz fűrtit. Oh, Istenem, szabadíts meg innen!... Csak még egyszer csókolhassam ruhája szegélyét!

Felkorbácolt lelkében elementáris erővel újultak fel a hazai emlékek. Szülő-falujának egyszerű, szalmatetős házai közt az az utolsó kis viskó, ahol oly boldog volt és ahova most szegénypirral az arcán térhetne csak vissza; a szerető édesanya, az egykori leányapjások... Mind-mind csak rég elröppent; visszahozhatatlan fehér álomként tűnt fel előtte. Most kezdte utálni a fényt, a pompát, amely körülveszi, de amelynek minden egyes darabja az ő mirtuszkoszorujából tépett ki egy-egy tisztá, csillogó szálát. S azt a koszort ma is becéző szeretettel őrzi az a öregasszony ott, a kis falu utolsó házikójában, a cifrán faragott, tulipános lábában...

Izgatott, felindult lelkiállapotban kereste elő egyszerű, vászontáblás imakönyvét, melyben

otthon, kis templomukban annyit imádkozott a Szűz Anya képe előtt. Ott éve nem vette kezébe... Felnyitotta. Első tekintete a Szűz Anyára esett, kinek feje körül glóriás fényben ragyogtak a betűk: „Mária, a bűnösök menedéke.“ El tudta olvasni, noha szeméből melegen permetező könnyek hullottak.

Térde rogyott. Összekeulcsolt kezekkel könyörgött: Szűz Anyám! Én is bűnös vagyok. Hozzád, a té palástod alá menekszem... Oh segíts... Segíts háza ahhoz a szegény öregasszonyhoz, aki vár... Vár. És várásában bizonyára elhervad.

Azután sirt, sirt. Nagyon soká. Oly jól esett a szívének.

Végre hirtelen felkelt. Iróasztalához ment. Papírt vett elő és kuszált betűkkel megírta lemondó levelet a pompáról, a fényről, a szép ruhákról, fényes fogatokról.

„Felejtsem el Uram! Visszamegyek hazamba vezetelni. Lelkemet megéjtette a fény, a pompa, a suhogó selyemruha. Itt hagyok mindent. Abban az egyszerű ruhámban távozom, amelyben átléptem háza küszöbét. Nem akarom, hogy csak egy darabka is bűnös életemre emlékeztessen, amelyet utólok, megsíratok holtomig.“

A levelet otthagya az asztalon. Csengett. Johann lehorgaszott fejfel, kisírt szemekkel lépett úrnője szobájába. Bánatosan kérdezte:

— Paráncsol valamit, asszonyom?
— Hány órákor indul a hajó, Johann?
— Hat órákor, asszonyom.
— Ugy? Most még négy óra, még elég jókor van.

nelmi szerepét folytatja majd újra, ott, ahol most félbe kellett szakítania.

Igy lesz, bizonyosan így lesz. Aki a történelem nagy útját csak néhány évre is végigtekinteni tudja, látnia kell, ami eljövendő lesz. A történelem drámájában soha sincsen utolsó felvonás: tragikus hősei újra, meg újra feltámadnak. Elég lesz a nagy német nép hatalmi súlyának a világ egy más egyensúlyrendszerében elhelyezkednie, ami máról holnapra eljőhet s a német nép feltámadásának boldog órája már is ütött, mielőtt az első puskadurranás elhangzanék.

De fel fogja támasztani a legyőzött népeket a világnak újabb háborútól való rettegése is. A félelem ereje vissza fogja állítani a határokat is, mert hiszen a győzők sem bírják soká a jövőtől való rettegés kínzó gondolatát.

Bármint lesz, ha háború, ha békevágy fogja visszaállítani a régi világot, nem érdemes Ausztriának az így mindenképp visszaadandó alamizsnát elfogadnia. Meggyalázná a könnyű hódítás szerencséje. Hiszen, ha erős lesz újra, majd elvehetné, amire vágyik, azt a darabka magyar földet becsülettel is, ha pedig barátok maradunk, úgy is vissza kellene adnia, amit most elvenne tőlünk.

Az ajándék elfogadása gyalázatot jelentene számára azért is, mert ezzel szentesítené egyuttal, amit ellenségei vele végeztek; szentesítené saját területeinek elszakítását, sok-sok német milliónak idegen hatalom alá vetését. Minden levert népre nézve az erkölcsi szempontok, a jog és igazság örökérvényű szempontjai lehetnek csak az irányadók. A szegények menedéke mindenkor az igazság örök ereje szokott lenni. A németiség maga is elvesztett majd öt millió testvér. Ez az örök igazság a természet rendje ellen van s éppen azért nem vesztette el örökre.

Az elszakított, valamikor egy hatalomban együtt élő testvérek élete örök protestáció lesz Isten és emberek előtt,

tél. Mirtusz koszorud, amely oly szépen illet szíves homlokodra.

Már mindenki eltávozott a templomból. Az öreg sekrestyés is elotlogatja a gyertyákat. Még csak kettő égett, ott a „Bűnösök menedéke” előtt, ahol egy ismeretlen nő zokogott keservesen, nem véven észre, hogy utolsóinak maradt.

Az öreg Pestya bácsi, a sekrestyés jószívű ember volt, várt. Gondolta, hadd sirja ki magát, bizonyára van oka rá. Addig odament az utolsó padba az öreg Terka nénihez és odasugta neki, hogy várja meg kívül, majd haza kíséri.

Amint felkelt az öreg asszony, ugyanakkor fordult meg a Szűz Anya képe előtt térdelő nő is. Tekintetük találkozott. Egy sikoltás. Anya és leánya egymás karjaiba rohantak.

— Édes, jó anyám!

— Mártám!

A többit elmondották sürin omló, meleg könnyeik.

VAN EGY ASSZONY!

Az asszonynepet meg ne rikasd,
Asszonyneppel duván ne bánj!
Ha a lelked virágos kertjét
Legázolja is mindahány...
Ván egy asszony, kinek a szive
Oly tiszta és szent és csodás:
Az édes anyád szent szívéért
Minden asszonynak megbocsáss.

ahogy mondani szokás: a rablás ellen. *Német-Ausztria* népe is protestál tehát. Protestál majd akkor is, ha Német-Nyugatmagyarország kebelezése, bár Pilátus kézmosása után is, immár történelmi tény lesz. De ennek a protestációnak akkor nem lesz erkölcsi ereje. Ha még úgy kedve ellenére jött is részt Ausztria az ostromkodásban, résztvevő... Panaszkodására tehát csak gúnyos kacaj visszhangja felelhet majd mindenkor a világ minden tájáról: rabló voltál te is, miért panaszkodol?

Nemcsak a vér- és életközösség örök törvénye, az az ezernyi szál, mit a történelem ezer éven át szóni tud, hanem életrevalóságunk: az, hogy megmutattuk a világnak mi is, a németek is, hogy kik vagyunk, hogy halálig voltunk hűek: ez is feltámadásról beszél.

Azok nyerték meg a háborút — győző és legyőzött itt egyre megy —, kik hűséggel állták végsőig az adott szót s nem mélegelettek már jó előre az esélyeket, hogy a küzdők közt hova álljanak. Ezeknek *Atlas-vállára* kell helyeződnie előbb-utóbb a világ rendjének, ha a gyűlölet köde felszáll majd vérpárás földünk fölül. Addig ne bántsuk egymást. Álmódjunk feltámadásról a népek nagy temetőjében, hol egymás mellett megsemmisülve pihentünk.

Megsemmisültünk. Ámde a megsemmisülésnek is meg van a maga különös erkölcsi világrendje. Temetőben nyugszunk egymás mellett, a történelem kriptája zárult le egyelőre felettünk... A halottak azonban sohasem szoktak egymástól semmit elvenni... Szigorú törvény ez az ő világukban. Nem szegte azt meg senki...

Verres ellen, a római nép szicíliai propraetora ellen, ki az egész szigetartományt kirabolta, még Antiochus sziriai királynak, Róma szövetségeseinek, a szigeten átutazó fiaitól is elvette azokat az ajándékokat, melyeket *Jupiter* temploma számára hoztak, mondott *Ciceró* híres vádbeszédében körülbelül efféleket: Birák, ha ennyi gazság láttára is felmentenétek ezt az embert, ki — megsértve a római nép barátságát és szövetségét is — még a hatalmas *Jupitert* is megrabolta, akkor a római nép becsületét a szövetségesei népek szemében többé nem menthetné meg más, csak az, hogy a halottak még rem rabolnak Rómában!

Nem hiszem, hogy Német-Ausztria népe a Verres-időbeli Róma dicsőségére pályázzék, vagy még azt is elhomályosítani akarja.

Mielőtt
gépeit
eladja, vagy gépet venni
szándékozik: forduljon
HUTFLESZ JENŐ
műszaki és gépkereskedelmi vállalatához
PÁPA, Fő-utca 19. szám.

Karácsonyi történet.

Zúgva nyargal a szél, hatalmas pelyhekben hordja a havat, mely fehér lepellel, mintegy az egyenlőség jelyével takar el mindent. Mintha a természet is a maga zordon valóságával, de a legpompásabb megnyilatkozásban — a fehér színnel — jelezni kívánna, hogy itt van a béke, a megértés, a megváltás ünnepe...

Éjfél felé jár. A város csendes, szinte kihaltan látszik. Mindenütt nyugalom és béke. Csak egy kis ablak világos még, egy félreeső utcában, egy parányi szobácska gyéren világított ablaka. A kis lámpa világa mellett látható a szegényes, de mégis tiszta és gondos lakás. Az asztalnál egy nő ül s egy parányi kis lány: az anya és leánya. Egy ifjú nő, ki még szépek volna mondható, ha arcára a bánat és gond már idő előtt súlyos barázdákat nem szántott volna. Keze kis leánya fején nyugszik, annak aranyárga, csillogó fűrtivel játszik; míg lehorgaszott sűrű, sötét fűrtü feje, lezárt szempillái azt mutatják, hogy gondolatai messze járnak innen. Csak néha-néha vet egy-egy futó pillantást az ablak felé s ekkor bánat, gond és aggodalom, mi arcán visszatükrözik. Mintha bánatos, szép sötét szeme is könnyben uszna...

A kis leány maga a gyermeki báj, az úde, bimbóba szökkenő élet. A leomló aranyászke fűrtök, bámuló gyönyörű kék szemek, arcán az előmlő gyermeki ártatlanság rózsapiros sugára, egy pillanatra lebilincsel és elhitei velünk, hogy talán egy égből leröppent angyal, ki vigasztalja ezt a szegény, szomorú asszonyt. Csénd!... mindketten hallgatnak... künn tombol a vihar, hull a hó...

A kisleány anyjára függeszti beszédet, kék szemét, magához vonja a fűrtie közt pihenő hideg, fáradt kezét és szólni kezd:

— Anyuskám! Ma van karácsony este, a kis Jézus születése napja?

— Igen, kis leányom?

— Lásd, Te is, meg a gyermekek is az iskolában mind azt mesélték, hogy a Jézuska ilyenkor ajándékot szokott a jó gyermekeknek hozni... és... és engem mégis elkerült. Pedig úgy-e imádkoztam hozzá?

— Igen, Édes? De... majd holnap eljön hozzád is Angyalom; ma talán másfelé volt dolga a Jézuskának. Eljön hozzád is kicsiny Lelkem, hisz jó kis leány voltál és hoz neked sok-sok drága dolgot, csillogó szép angyalkát, mint aminő Te vagy...

Az anya egy pillanatra feledve gondját, ismét az asztal előtt fekvő kicsiny ruhácska varrásába fóg.

Az ártatlan kicsiny lélek anyja szavain felderült.

— Ha eljön hozzám Jézuska, akkor engem is szeret?

— Hogyne szeretne, Angyalom! Jézuska mindenkit szeret!

— Mindenkit? Akkor apát is szereti úgy-e?

Megrázkodik a kérdésre a fiatal nő, szeme könnybe lábad. Egy pillanat és meglevenedik előtte a múlt, a kedves, szép, gondtalan ifjúság; a meleg szülői ház, a szeretve féltő szülők... az első szerelem, minden-minden, mi egykor lelkének kedves és szép vala... Ő a legszebb leány, férje a legszebb legény és keresett mestere a faluban. Szerették egymást ki-mondhatatlanul. A legény bár egy kicsit könnyelmű, mulatós, de ő úgy gondolkodott: „fiatalság boldogság”, majd más lesz, ha egymásé lesznek. Szüllei ellenezték a házasságot, ő mégis hozzáment; azt hitte, meleg szive

szeretetével minden rossz tulajdonságot le fog vetköztetni férjével. Csaldódt! Ahogy a városba jöttök lakni, férje rossz, könnyelmi társaságokba került; munkáját mindjobban elhanyagolta, kácsapongóvá lett. Néha csak másod-harmadnapon került haza a korcsma és a kártyaasztal mellől; csak akkor, ha már nem volt pénze. Ilyenkor pokol volt a szegény asszony élete; szitok, durvaság és sokszor a legnagyobb nélkülözés volt jutalma önfeláldozó szerelmének. Némelykor ön-önmagát is szerelmével együtt és nem ritkán voltak pillanatok, midőn kész volt életét is eldobni magától, csak hogy kinjaitól szabaduljon... De ez a piciny, parányi lélek, ártaftan szépségével, anyagi jóságával, tapsoló kicsi kacsoival, beszédes, okos szójacskájával ott állott ilyenkor mellette, s gyermekies kedvességével feledtette vele életének minden gyehennáját.

Most is látva anyja könnyeit, odahajítja szőkefűrtös kis fejét a bánatos „anyácska” ölébe, s mintegy ösztönszerűleg, hogy feledtesse a fájdalmat, folytatja kérdéseit:

— Késő van már anyácskám?... és hol lehet apa?

— Dolga van, kislányom a városban, majd nemsokára megjön. De te fektüdj le kedvesem, ne várd apuskát, reggel korán kell kelned. Feküdj le anygalkám és meglásd megálmodod, mit fog hozni holnap a Jézuska...

A saját ágyában egy meleg kis fészket készült lelke-szerette gyermekének, keserű élete egyetlen vigaszának s karjaiba ölelve, meleg, forró csókkal álomra zárja a drága kedvenc selymes szempilláit. Máris mosolyog a kicsi; az édes álom szárnyán már ott jár Jézuskánál, a csillogó, sok-sok szép játék között...

Az anya visszaült az asztalhoz és szorgalmasan várt tovább. Reggelre meg kell lenni a kicsiny ruhának; zsebébe egy kis csomag cukor karácsonyi ajándéknak: legalább a gyermeknek legyen karácsony és öröm. Szegény öröm! De gazdagga, boldoggá tesz egy gyermeket!... Szemében ismét ott alkalmatlanokodott a könny — egy-egy beszédes csepp élte fájdalomtengeréből. Testén, lelkén erőt vesz a fáradtság; a szobában növekvő hideg átjárja tagjait. Fejét lassan az asztalra hajtvva, ő is elaludt.

Künn embertelen hideg. Zúgva csapkodja a szél az ablakhoz a havat. A havas, sikos úton, majd térdig érő hóban, egy magános alak botorkál; neki-neki dölve a házak falának, kerítésnek, kapunyílásnak; közbe-közbe beszélget magához, majd szitkozódik, hogy a föld leitta magát, mert nem tud rajt megállni; szidja a házakat gazdástól, mert azok kijebb állnak, mint álltak tegnap este... Majd befordul a keskeny utcába, nagynehezen ráakad a világos ablakra, dörömbölni kezd. Az asszony felriad és ajtót nyit az érkezőnek.

— Az egész világ csupa gazember! — szólal meg borizt hangon a férj. — Ismét elnyerték minden pénzemet. De még az egyszer megpróbálok... kilestem már a módjukat... és gazdagok leszünk. Nincs egy kis pénz? — fordult a huzódozó asszonyhoz.

— János, János, térj észre! Tudod, hogy semmim, egy fillérem sincsen. Nincs fánk, nincs élelmünk, a gyermeknek sem tudtam semmit sem venni.

— De hisz kölcsön kérem, holnap megkapod... meg biztosan... hisz gazdagok leszünk már holnap.

— Nincs, ha mondom, egy fillérem sem!
— De nekem kell! Érted? Kell a pénz!
— Feküdj le, János, légy csendesen, mert felebréd a kicsi.

Az ember arcán gyilkos, gúnyos mosoly futott végig s az asszony keze után kapott.

— Igen!... Add ide a jeggyűrűdet, ez fogja meghozni a szerencsémét... Meg hát minek is ez már neked? De meg úgy is visszahozom holnap.

A szegény asszony elrántotta kezét, lassan meghátrált, fejét elfordítva, hogy férje ne lássa könnyeit.

— Nem adod? Jó. Hát elviszem a lányod! — és az alvó gyermekhez botorkált támolgó léptekkel.

Az anya egy sebzett nemes vad fájdalom elszántságával vetette magát utána.

— Ne! Ne! Inkább itt van... inkább vidd ezt! — és a gyűrűt lerántva ujjáról, odahajította férjének.

Ez újult erőből ösztökélve, mohó vággyal ragadta fel a földről a gyűrűt, a jobb, a boldogabb idők egyetlen megmaradt emléket; az ajtót felrántva, szó nélkül távozott.

A szegény nő fájdalmában az ágyhoz rohant és sűrűn hulló könnyek között vonja keblére gyermekét... Majd hosszan nézegette, tétova, homályos szemekkel... Rettenetes gondolat cikázott át agyán! Milyen jó volna nem élni, nem érezni, nem szeretni, nem gyűlölni... Gyermekére gondolt! Szívét fájdalom tépte. Itt hagyni ezt a drága kincset?

Halkan, lépva ellépett az ágytól és ismét, újra varni kezdett. Talán meg fog nyugodni — gondolá — talán a munka feledést hoz. Nem nyughatott! Ismét erőt vett agyán a rettenetes gondolat s többé nem birt menekülni... Vajjon mi van ott fenn a csillagokon túl? Van-e boldog más világ? Van-e ott fájdalom, emberi gonoszság, vagy csak öröm és boldogság megértés?... Arca végső elszántsággal szellemült át. El, el, suttogá egy biztató hang lelkében; el, el csak innen, akár hová, messze. Ismét az ágyhoz lépett. — A gyermek ott fektűt, szépen, csendben, pihegve. Arcán a földöntúli boldogság mosolya. Apró kis angyalokkal álmodott. Ő a legszebb közöttük. Hívják, menjen velük, dalolni, játszani, de ő nem mehet, nem hagyhatja el szegény „anyácskát”. Az angyalok anyjának is adnak szép fehér szárnyakat, s repülnek együtt messze-messze, a csillagokon túl, egy szebb, egy boldogabb országba, hol nincs más mint örök béke, örök szeretet... A jó asszony magához vonja lelke gyermekét, megcsókolja hosszan, csendesen jés nagy, szürke kendőjét áttalvete rajta, megindul vele kifelé... A küszöbön megáll, még egyszer visszatekint vészelt boldogsága felűt, kicsiny fészke, arcán a kétségbeesett fájdalom, s aztán — kilépett a viharos éjszakába... Ment! Maga sem tudta, hogy merre, hogy hova, csak ment, csak ment út és cél nélkül. Ment! Kereste a boldogság hazáját...

Másnap a járó-kelők egy parányi megfagyott lábcskát és egy szürke asszonyi kendőt láttak kikandikálni egy kis hódomb alól, az országútján.

Dienes Sándor.

Mindenes szakácsnő

szerep háztartás vezetésére plebániára kerestetik.

Cim a kiadóhivatalban.

Pápa közelében 50 kat. hold szántóföld eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

Sabác

1914 augusztus 13.

Most, a hosszú téli estéken és különösen az ünnepek alatt, tudom sok szó fog esni a kicsiny falusi házakban, a duruzsoló kályhák mellett, csendes, békés pipafüstben a lefolyt hosszú háborúról. A résztvevő hősök — mert hisz mindegyik az volt, aki csak egy napot is töltött csatafűzben — mesélgetni fogják majd a különböző csatatereken szerzett élményeiket. Szó fog esni sok helyen Sabác megvételéről, a legendás hőskről s a minden hősök — e harcokban — legnagyobbikáról, József főhercegről. Itt e harcokban ismerték meg, tanulták meg tisztelni, szeretni őt, az ő „somogyi bakái”, itt lett ő „apja” a magyar honvédeknek.

Nem lesz érdektelen talán, ha ide iktatjuk egyik neves haditudósítónk leírása alapján Sabác megvételét, annál is inkább, mert ez a hadjesemény igen közeli vonatkozásban van a mi szűkebb hazánkkal, a Dunántúllal. Ezekben a harcokban igen sok dicső földink vett oroszlanrészt és igen közeli vonatkozásban van szerelt József főhercegünkkel. Tudom jól fog esni, minden egyesnek, aki ott részt vett, olvasni a dicső napokról és felgyújtani lelkében az emlékezés fátylóját; akik pedig részt nem vehettek a diadalmas harcokban, buzduljanak szent lángra lelkükben, olvasván fiak, apák, rokonaik, ismerőseik rendíthetetlen hazaszeretettől áthatott tetteit.

„Soha nem fogjuk elfelejteni a háború első izgalmait... Az orgyilkos merényletet, mely szíven találta az agg királyt és hú népeit... Az utolsó utat, az Adria kék vizén uszó fekete koporsót és az artstetteni kripta szomorú halottját, akit legelőbbsen kísérték el a földről minden fejedelmek között.

Azután a nagy megkönnyebbülést, a lelkek felszabadulását, midőn riadó verte fel az országot s az uralkodó szava az önvédelem fegyverét adta népei kezébe. „Mindent megfontoltam...” És az embereken lázas izgalom vett erőt, önkívületi mámoros állapot, idegenek egymás nyakába borultak, az utcák hangosak voltak az ujjongástól... végre, végre ütött a leszámolás órája, meg szabad fizetni annyi sok keserűségért, szegényért, árulásért... katonák özönlöttek elő, délceg, büszke fiuk... lelkükben mámor... ajkukon dal... magyar zászlók... aztán katonavonatok mentek... mentek.

Katonavonatot vitte el József főherceget is, bele a sötét éjszakába, idegen tájak felé, ismeretlen, bizonytalan sors elé.

Útja diadalmenet volt. A Nagy-Alföldön végig minden vonatot százezrek riadó éljenzése és lelkesedése kísért... — de a határ felé az emberek nem értették már szavunkat és sötét, bizalmatlanul lesték az érkezőt.

Ó-Pazuában szállott ki a fenségdivíziójával, a 32. pesti hadosztállyal. A felvonulás Gólubinci és Klenák között történt, s a csapatok a Száva mentén széles fronton helyezkedtek el. Augusztus első napjaiban még alig egy-két lövés esett, — csak messziről, a széles folyón át nézegették egymást marconna szerbek, meg nyíltszívú magyar bakák.

11-én be volt fejezve seregeink felvonulása, s megkezdődtek a déli hadműveletek. Az első feladatot a 44-esek kapták, nekik kellett — a Szávan átkelve — megnyitniok a Szerbia mélyébe vezető utat.

A nap aránylag nyugodtan telt el. Tüzérségünk lötte ugyan a szerbek sabáci megfigyelő állásait és a Misár-magaslaton levő ütegeket, de az ellenséges tüzérség nem válaszolt.

Éjjel kísérteties alakok bujtak elő Klenakból. Hangtalan emberek, nagy fekete pontonokat gördítettek magok előtt, le a lapos Száva partra. A nehéz csónakokat vizre emelték, egymásba rótták, evezőt feszítettek; csendben, zajtalanul, parancs nélkül, mintha mozgó gépalakok lettek volna. Majd katonák jöttek párosával, kettő, tíz, száz, egy egész ezred és szót nem ejtett az ajkuk és nem dobbant lábuk alatt a puha föld.

Egyszerre a klenaki kolostorból fehér kékék vágtak bele az éj kárpitjába és válaszkép túlról gránátok hullottak az alvó falura.

Percekig tartott csak, s a somogyi fiuk befogták a szemét a klenaki kolostor „nyitva felejtett ablakának”... tűzrészgünknel pedig megjelent a királyi herceg és néhány halálos szavu üdvözlöt küldött át a Misava felé.

Lent a Száva parton a vaspononokba fekete alakok kusztak. József főherceg biztató, meleg hangja hallatszott közülük:

— Az Ég vezérelen, fiuk...

A hajnal első derengésében siklottak tova az árnyak, míg eltűntek lassan a Száva ködös lehelletében...

A főherceg ott maradt a parton és utánuk nézett hosszan, elmerengve.

Hirtelen felcsattant egy sortűz, majd megint egy, majd megint egy és már sűrűn ropogtak a puskák... láрма, kiabálás, káromkodás hallatszott és a túloldalról a szerbek puskavégre vártak bennünket — de szerencsére rosszul lőttek. A sötétség tehetett, vagy az első találkozás izgalma, de a golyók magas ivben röpültek el a folyó felett, s ott hullottak le a klenáci parton, hol a főherceg állott. Mint zizegő méhráj, úgy röpökdétek körül a fenséget a hegyes acélkúpok, s József — kinek ez volt a tűzkeresztje — boldogan szólt környezetéhez:

— Hál' Istennek, ebből már egy sem éri őket...

Valóban, a 44-esek úgyszólván veszteség nélkül érték el a túlpartot, s a somogyi bakák olyan hévvel vetették magukat a szerbekre, hogy azok első támadásra megfutottak.

Hanem József annál kegyelmesebb helyzetbe került. A szerb golyók mind körülötte csapkodtak a földet, majd hirtelen a háta mögött is éles dörrenések csattantak el: a magas kukoricásból lövések követték egymást... néhány pionir elesett, a lovak megvadultak, a kocsiábróban kavargás támadt, a főherceget pedig úgy kellett megkérni, hogy fedezze magát, nehogy elestével nyissa meg a világháborút.

A túlpartról ezalatt hangos hurrá-kiáltások hirdették a támadók lendületének sikerét. Még a délielt folyamán az egész ezredet, sőt gépfegyvert és tűzrészget is lehetett küldeni a szerb partra, anélkül, hogy a meglepett ellenség ebben megzavarhatott volna bennünket. Derék pionirjaink pedig egyidejűleg megkezdtek a hidverést...

Augusztus 12-én délután a 44-esek már benn voltak Sabácban. Háborunk első csatáját, hadseregünk első győzelmét József főherceg bakái vívták...

Az utcai harcoknál, a sabáci ortvátadásnál, midőn bántatlan polgárok, asszonyok, gyerekek lövöldöztek a házakból békésen felvonuló katonáinkra, — a királyi herceg már nem volt jelen. Itt nélküle küzdöttek a somogyi bakák s egyedül verték vissza harmadnap az odaérkező szerb csapatok ellenoffenzíváját. Olyan küzdelmek voltak ezek, amelyekben csak a hirtessé vált „rossz-ezred” fiai tudták megállani a helyüket, akik nem tüzték a bajonettet a puskára, mert amúgy „jobb fogás esett rajta”, s azt írták haza Somogyországba, hogy „azért otthon vásárnap délután nehezebb volt a korca-

mában, mert itt legalább nem jött a végén a csendőr”.

A főherceg és hadosztályának másik három ezrede csak 17-én éjjel a hajóhídon át vonult be Sabácba, ahol reggelig a főtér aszfaltján tanyáztak. Augusztus 18-án az egész hadosztály a negyedik hadtest keretében megkezdte az offenzívát. A dandár két ezrede, a 32-es pestiek és a 3-as bosnyákok egymással vetekedve rohamozták a kezdetleges szerb állásokat. Akkor még nem volt beásás, nem ismertük az előrekuszást, a vakondok-munkát, akkor még háboru volt a háboru és roham a roham. A budapesti és a bosnyák legények fedetlenül állva rohantak végig a síkon, s amikor az égő Pricinovicba bevonultak, még ott a szerbek szemé előtt köztűtük termelt a főherceg, akit a diadalmármoros katonák vállukra emeltek s lelkesedve vitték magukkal.

Estére borzasztó zivatar söpörte végig a Macsvát. Az ég besötétedett, a felhőkből patakzott a víz s a magasban sűrűn cikáztak a villámok, mintha sokszögű gyémánt élelt tükörözte volna a mennyboltozat.

Az égi háboru békét parancsolt a földre: a halálos ellenfelek aznap nem viaskodtak tovább. Mindenki ott maradt, ahol rászakadt az este. József főherceg az út szélén, egy vizes árokban gunnyasztott egész éjjel s reggel a szerbek első srappelleje az ő feje felett pattant el, a töltés ólomgolyói pedig az előtte álló és parancsát váró ordonáncliszt, Scheuer hadnagy lovát érték.

19-én újra felzajlott a csata; a 31. hadosztály, melyet később joggal neveztek el az osztrák-magyar hadsereg gárdadivíziójának, Pricinovicól Buerina-Malajig verte, fízte, gyilkolta az alattomos ellenséget. Ez volt az az ütközet, melyről a szerb foglyok maguk mondták: „úgy futottunk, mint a nyulak”.

A zegzugos, szakadozott terepen két méter magas kukoricatáblák között ember ember ellen küzdött. A csapatok elszakadtak egymástól, a köteleket nem lehetett áttekinteni, mindenki magára volt hagyatva, hogy úgy védekezzen ortvátadás, árulás, meg a komitácik ellen, hogy felkutassa a buvóhelyeket és elkerülje a lesből rálőtt golyót vagy kézigránátot. Egy perc nyugalom nem jutott a katonáknak, s pihenőjük veszélyesebb volt a támadásnál. Kemény, elszámt, életre-halálra kegyetlen ellenfél volt a szerb, aki nem adott, de nem is kért kegyelmet. És a mindig izzó délszláv földön száz halál várt a magyar bakákra, meg a közöttük harcoló vezérükre, a főhercegre.

Mindebből ma már csak emlékek maradtak meg...

... Augusztus 19-iki győzelmünknek köszönhető, hogy másnap zavartalanul vonulhattunk vissza a Száva magyar partjára, hova az orosz események miatt rendeltetett Böhm Ermolli hadserege. A szerbek csak később merettek követni, de akkor oly erővel, hogy 29. gyaloghadosztályunk, mely Sabác védelmére maradt hátra, szorongatott, sőt vészes helyzetbe került. Ezért Terstyánszky a királyi herceget küldte vissza Sabác védőinek megsegítésére; s a pesti hadosztály 23-ikára virradó éjjel újból átkelt a vizen, hogy erejét újból összemérje az elkeseredetten támadó szerb divíziókkal. És a mieink estig tartó harcban bár, de megint visszazsörtötták a szerbeket...

Akkor azonban „le kellett válni” az ellenségről. Sabácot kitrítettük és összes csapatainkat immár végleg kivontuk Szerbiából, hogy az oroszok ellen küzdhessünk. És a sötétség palástja alatt az egész napi viaskodásban kifáradt emberek tizezei tompa dobogással vonultak át a klenáci hajóhídon. Körülöttük magas

tölcséreket vágtak a Száva vizébe csapkodó gránátok, fejük fölé véres tűzijátékot rajzoltak cikkázó srappellek, a fekete alakok meg csak mentek végtelen sorokban, kifogyhatatlanul. Az innenső parton aztán megereszkedtek az idegek s a fáradt, bódult emberek leheveredtek a földre... Egy mehezen vészörgő véres alak odaült egy másik mellé:

— Maradj nyugton, komám, hogy pihenhesek egy kicsit.

Ez a „másik” József főherceg volt. S a főherceg ölébe vette sebesült bakájának fejét és úgy vigyázott rá, hogy pihenhessen egy kicsit... egy rövidke órát... azon a csunya éjszakán.

Életre-halálra.

Aki Máramaroszigetnek, ennek a hegyekkel koszorózott, kies fekvésű felvidéki városnak látta béke idején karácsonyi országos vásárait: az igen sok érdekes és meglepő megfigyeléshez juthatott, ha nem restelte a fáradságot. Ez a fáradság különben sem volt valami nagy, mert hisz a Debreczen felől jövő gyorsvonalat Királyházától kezdve mindenütt a Tiszavölgyön vágatott velünk tovább s mi, bennülök alig-alig vennők észre az emlékedést, ha a nagy hegyigéj líhegő zihálása nem figyelmeztetne erre. De nem igen éreztünk ezt figyelgetni, mert a tiszavölgyi panoráma varázsa megragadja s úgy lebilincseli az embert, mint egy tündéri szép női arc, amelyik feléje fordulni, reá tűzlni kényszeríti a vágó férfiszemet, hogy ne lásson rajta kívül semmit. Képzeld el, nyájas olvasóm, egy 60 km. hosszú, óriási völgyteknő, melynek párkányát helyenközzel 6—700 méteres hatalmas hegyek alkotják; fenn, a gerincen, a smaragd-zöld színében pompázó, örökké zúgó fenyveserdők; lenn a teknő alján az ezüstszalagként húzódó Tisza, amelyikre — ha Szolnoknál vagy Szegednél láttad — itt reá nem ismerst, mert az ifjú erő szilajságával hágja meg, ezüst tájtéket túrva, a szivárványos színben pompázó, a hegyóriásoktól beléhajigált mázsás sziklákat. A völgy szélessége vidékenként változik: hol kiszélesedik 8—10 km.-re, hol meg annyira összehúzódik, hogy éppen csak elérnek egymás mellett a Tisza, a hegyoldalba vágott, merészen kanyargó vasútvonal s a túlparton a vonattal pajkos gyermekként versenyt futó országut. S ha egy-egy veszedelmes kapaszkodó után a vonat a hegyközép magasságában rohan veled tova, letekintesz az alattad elterülő lélekvesztő mélységbe, ahol a megtört víz fodrozó fehér habkötösében, egy szerelmes asszony mohó sietségével tör magának utat a magyar rónák felé a Tisza; ha láttad a Drágffyák, a Rákócziak egykor dicső, most enyészetnek átadott huszti vár omladékát s a jobbról-balról elmaradozó, zuhatagot síró vén sziklákat s hallod a régi nagyságról regélő ősfenyvesek zúgását: akkor elfelejtet, hogy ember vagy, földi, gyarló, s lelked átolvad, leborul a nagy természet hatalmas, örök istensége előtt.

De alig van érkezésed felocsudni kábulatból, már ismét új kép ragadja meg lelkedet. Amint a vonat átrobog az Iza folyó hídján, mely hid éppen a folyó Tiszába való betorkolásán ivel keresztül: előtted fekszik piros házfedeleivel a református templom égbenyúló, hatalmas tornyával Máramarosziget, a fölötte emelkedő Szalaván-hegygel. Kiváncsi öregként áll a város felett a hegy, mintha naiv, gyermekes szemérmetséggel leskelődne a lakosok titkai után. Vén lábait a közvetlenül alatta kanyargó Iza hajjai locsolják csendes simogatással. De csak nyáron, mert tavasszal

megáradva a sok hóletől, vadól tépi, szagattja a parti hegyet, mint a vesztettségében saját gazdájára támadó komondor. Bent, a város négyeszléti, nagy piacán, különösen a karácsonyi nagyvásár idején ugyancsak tarka, nyüzsgő, vidám élet folyik. A vidéki atyafiakról rögtön megismerjük már a külsejükről. Általános viselet a széles fekete karimájú kalapon és szőrsubán másfélaraszos bőrtűsző (öv), amelyben pénzzel együtt minden egyéb értékes holmiját tartja a föld népe. Aki ehhez fehér darócnadrágot hord: az az oláh, vagy ahogy az én boldogult emlékü Sándor bátyám — az egész Máramaros leghíresebb medvevadása — gúnyos lekicsinyléssel mondani szokta: a római. Aki piros nadrágot, avagy feketét visel: az orosz. És pedig előbbi a tisztavölgyi, utóbbi a Tarac-menti „potyész”, aki még máma is büszkén vallja eleit Rákóczi fejedelem leghivebb katonáinak. A bocskor uniformizálja végül az egész társaságot. A szokásos vásári képen kívül — karácsony bűjtje lévén — itt találhatjuk az olajárusokat. És ha nem resteljük az álldogálást, csakhamar tanui lehetünk, mint tőri ketté a pék-vel vett kenyeret a „fratye” és mint önteti puha, meleg belsejébe a napraforgóból ütött olajat. De még annak is, hogy csorog le a főlöleg evés közben a szája jobb és bal szélén, amit azután étkezés végeztével gondosan letörölget, de nem ám a zsebbeli kendőjével, hanem a tenyerével, óvatosan szétkengetve azt hosszú, nyakába lógó hajára.

A másik sokkal rövidebb processust csinál, mert a kétdécinyi olajat hörpölgelve issza a mérőedényből, jóízűen roogatva hozzá a kenyeret. Hiába! Bőjt van! S ilyenkor jóra való keresztény ember, aki még hozzá „római” is, nemcsak hogy zsíros ételt nem eszik, de még tejet sem. Erre az időszakra itt van az olaj — jó meg a pálinka. Ámbátor, hogy az most nagyon drága, hát úgy segít magán az ember, hogy vesz égetni való szeszt: denaturált spirítust. Mert az ugyanvaló, hogy bűdös egy kicsit, mert a finác megpansolta valami rozsragu olajjal, de azért csak megmelegszik tőle az ember belseje, csak meglódulnak a zsíros koponyák élvezetétől, hát így igen cél-szerű ital, s ami a fő: *olcsó*.

A katolikus templommal szemben levő bádoggasátor előtt próbálgatja 4—5 méter hosszú kürtjét a *pakulár*. Érdemes megnézni az idegennek mind a kettőt. A hosszú kürtöt is, meg a vásárlóját is. Előbbi fehér bádogból készült egyenes trombitaszörnyeteg, mely fúvás közben, különösen a mély — figyelmeztető — hangok fúvása közben, a boldogabbik végével a földön fekszik. De a mélabús pásztorállam magasabb változatu befejezésénél a levegőbe emeltetik és a kívánt irányban lóbálódik, hogy meghallja a figyelmeztetőt az a több napi jár-földre lévő másik *pakulár*, aki tán juhait épen a tilos kincstári területen legelteti s nem veszi észre, hogy az erdész közelit legényeivel. Mert nehéz élet a hegyi pásztor: a *pakulár* élete. Hideg télen úgy, mint meleg nyárban, esőben, fagyban fenn él hosszúszerű birkáival a minden emberlaka helytől több napi járóföldre lévő havasokon. Egyedül társa: a kutyája. Eledele egyszerű: egyik hónapban eszik „tejes tokányt”, a másikban „juhturós tokányt”. Ennek az u. n. tokánynak azonban semmi köze sincs ám a hushoz, lévén ő jó öregre darált jámbor kukoricaliszt.

Hanem azért, aki megeszi: a *pakulár*, az ugyancsak hatalmas szál legény; a legtöbbje valóságos óriás, Atlaszra emlékeztető széles vállakkal és nemcsak a szeme, a juhstírtól csepegő haja fekete, hanem szinte fekete-sötét-

barna zsíros bőre, fekete az inge, fekete a ruhája, de nem ám a festéstől, hanem az élődi férgek ellen reaktent juhajtól. Mert amily bizonyos, hogy a *pakulár* télen-nyáron a nyitott kalyibában alszik, melyben egy kis tűz piálóg, éppen olyan bizonyos az is, hogy éveken keresztül nem mosakodik, nem vált tisztát. S hogy ennek kézzelfogható kellemetlen következményeitől megszabaduljon, hát arra való a juhvaj. Az igaz, hogy a bőrre, hajra, ruhára rákenve, idővel megavasodik és bűdös lesz, mint a tömlőc, de nem is marad meg miatta az emberen semmiféle élőállat, ami kellemetlenkedjék.

Azután meg kinek is csinosítaná magát a hegyi pásztor? Hiszen hetekig nem lát oda-fönn embert. A borjúnagysága, szeges övvel ellátott kutyái pedig megszokták olyannak ismerni, amilyen. Tán a cserény körül ólálkodó farkasoknak, medvéknek? Azokat meg úgy szeretné jobban, ha nem is volnának, mert néha a legkedvesebb szenderegéséből riasztják fel a juhokért velük marakodó kutyái. Akkor aztán elő a hosszúnyelű baltával és neki az ökönyi medvének vagy sunyi farkasnak. Meg kell velük küzdeni életre-halálra. S ha megkussad féltében a kutya és rosszul „fogja” a fejezével fejbe-ütött támadó vadat: akkor vége a *pakulárnak* is, meg a juhnyájának is. A fejse helyett ugyan alkalmasabb szerszám volna erre a célra a puska, de ahhoz nem ad engedélyt a „domnu főszolgabireu”. Mert a puska az fene jószág. Igaz, hogy meg lehet vele löni a támadó medvét, farkast, de le lehet vele teríteni az őzet, nyulat, sőt még az asszony szeretőjét, de sőt, uram bocsá, még a havas országuton sötétben poroszkáló postakocsist is. Ezért nem kaphat puskát a „*pakulár*”. De talán éppen ezért nem is vágyik ő semmire sem oly nagyon a jó kutyán, kürtjén kívül, mint éppen a puskára; ezért még a lelke üdvösségét is odaadná. Erre szomjazik nomád lelkének minden rablóvágyával, ez ábrándjainak a netovábbja, ezért az eszméért él s ha kell: meg is hal, mint az alábbi eset fényesen bizonyítja.

Az én k. Sándor bátyámtól hallottam — Isten nyugtassa meg, Máramaros leghíresebb medvevadásztól, az alábbi esetet. Vele történt fiatal korában. A Máramarosszigetéről délre elterülő Kóhát nevű hegyrészleten vadászgatott e bizonyos alkalommal a „*domnule*” — ahogy tréfás kötekedéssel magunk között nevezni szoktuk.

Fiatal, 22 éves, tagbaszakadt legény volt még akkor a mi kedves öreg Nesztorunk. Amint mondá, a Tiszakónél kopóli valami vén ravasz róka nyomára bukkantak, s azt hajszolva, teljesen nyomuk veszett. Hiába fűjt vadásztűlkébe, hiába lötte ki puskáját, az ebek egész szenvedéllyel a vörös hóhér nyomában vágattak. Dél is elmúlt már, sőt oszonnaidó is, a kutyák még mindig nem kerültek elő. Bosszankodva a füstbe ment vadászerményeken, hazafelé vette útját. Amikor a „kabolai kő” irányában, az u. n. Fésűhöz jutott: már nagyon unta az állapotot. Eb a vadász kutya nélkül — szokták mondani. Hátán a töltött puska, oldalán a nagy széles vadásztkész, a szarvashoz, disznóhoz való, mellette ugyanazon tokba dugva a kis tarkókés; mellén a vadászlátcső, mind-mind igrámatlan teherként nehezédtek a székkel s hátizsákkal együtt az unatkozó vadászra. Egyszerre, honnan nem, eléje lép kaláplevéve, alázatos mosolygással egy hatalmas szál ember, egy oláh *pakulár* s kérdi:

— Kite csasz? *Domnule!*

— Hány óra van? *Uram!*

Sándor bátyánk fiatalos gondatlansággal nyul az órája után, de már kihuzni azt nincs

ideje, mert mint egy sebzett fenevad, úgy rohan rá az előtte álló „római”, hogy testének súlyától és a taszítástól szinte hanyatt tántorodott, miközben vaskapocsként fonódott két hatalmas kar a derekára, leszorítván kezét és teljes erővel megragadva a hátán levő puskát.

És megindult a küzdelem életre, halálra.

Se körül, se távol senki. Csak a szap-lonczai vizesés zúgása hallik halk morajban a kőrös-kőrül elterülő őserdő néma csendjében. Az oláh nagy termetű, szinte öles ember — egy vadállat izomerőjével. Sándor bátyánk alacsony, zömök, szinte medve termet, méltó ellenfele a másiknak. A támadó igyekszik a puskát leszakítani a vadász hátáról, de az erős szíj nem enged. Tudja, hogy a puska töltve van, s egy lövéssel el lehet némtani a legyőzöttet. Ott a közeli szakadék, olyan jó lesz temetőnek, s a hulló falevél nem beszél ki semmit, olyan jó lesz szemfödőnek. Hanem a vadász az fene erős. Mell mellre feszül, a szakadéig megfeszített láb izmai felturják a gyepet, mint a küzdő vadkanoké. Már kétszer hitte magát győztesnek az orvul támadó, mert sikerült ellenfelét felemelni, de amint le akarta teríteni, az újból talpra állt, mint a macska. Így telt el néma, gyilkos tusában jó öt perc. Sándor bátyánk arcát kiverte már a halálos veríték s mindenáron azon volt; hogy mellére szorult jobb kezével valahogy elérje a vadászkést; nem a nagyot, mert akkorá mozdulatot, amek-kora annak kihuzásához kellett volna, nem engednek az őszeszorult, ziháló mellkasok. De végre megvan a tarkókés. Egy másik pillanatban át van szurva a *pakulár* jobb karja, aki meglepetésében elereszté áldozatát s nagyot ordítva ugrik hátra, futásban keresve menedéket.

Sándor bátyánk először kifújja magát, azután szépen, kényelmesen leveszi a vitatott puskát válláról s mikor a „római” úgy 50 lépésre van, gondosan célbaveszi az alsó láb-szárakat és kétszer egymásután elsüti. Két hatalmas dörrenés, amely riadozva törik széjjel a szemközi sziklafalon... A megsőritezett oláh felbukik, ordít... de ismét talpra áll és menekül tovább. A vadász meg, mint aki gyilkos párbajban győzött, mosolyogva, fűtyörészve veszi útját az ellenkező irányban fekvő Szigetnek.

Azóta sok víz lefolyt a Tiszán, sokszor lehullott az erdők fájának levele. Sőt Sándor bátyánk is elköltözött az örök vadászterületre. Hej *Domnule*, haj kedves jó Sándor bátyám! Látod-e a magasságos egekben, kik vadásznak a te kedves területeiden? Szidod-e, gyűlöled-e még a rómaiakat? Vagy már neked is minden megdegy, mint a pártharcokba sülyedt magyar-nak? St.

A TEMPLOMBAN.

A templomban ülök. Száll-száll fel az ének, Színe elé a föld s a menny Istenének. Énekel a hívők apraja és nagyja, Ki szivből, ki színből? — a jó Isten tudja.

Cifruhásh néppel van tele a templom, Szinte egymás hátán tolong a sok asszony, Forgolódik mind, mintha fűkörbe nézne, Tudja, hogy sok kandi szem tekint feléje.

A templomnak egyik ócska szögletében Kopotruhásh asszony, imakönyv kezében. Fakó szín az arca, égi ihlet rajta, Látszik: Istenéhez áhítata hajta.

Csöndes áhítatát gyönyörködve nézem: Hisz' e kopott asszony édes anyám nékem. S ahogy imádkozik, fölnevez az ég: Én is olyan buzgóm imádkozom — érte...

Nézek — nézek rája, könyfátyolon által, S látom felőveze égi glóriával. Tudom én, hiszem én: a jó Isten látja, Kinek van igazán ünneplő ruhája...

LEGÚJABB.

A nemzetgyűlés illése.

Elfogadják a földgázról szóló javaslatot.

Budapest, dec. 23.

A nemzetgyűlést Rakovszki István elnök ma délelőtt 11 órakor nyitotta meg. Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter szólalt fel először. Felszólalásában kérte, hogy azokat az interpellációkat, melyeket hivatalbeli elődjéhez intéztek, töröljék.

Teleký miniszterelnök kérte, hogy azokat az interpellációkat, melyeket a volt miniszterekhez intéztek, akik most nem tagjai a kormánynak vagy pedig tárcát cseréltek, töröljék.

Ugron Gábor hozzájárul az interpellációk eltörléséhez, azonban konstataálja, hogy körülbelül 60 olyan interpelláció volt, mikor az új kormány jött, melyekre még nem válaszolt a kormány. A jövőre nézve kérte, hogy az interpellációkra a hárszabályokban megszabott határidőn belül válaszoljanak.

Ezután áttért az ásványolaj és földgázról szóló javaslat tárgyalására. Temesvári Imre örömmel fogadja az ásványolaj- és földgáz-szerződést, mert a föld mélyében rejlő kincseket teljesen ingyen kapja az ország. Ezen kincsek felfedezését ezáltal tisztán magyar mérnökeink műszaki tudásának köszönhetjük. A földgáz feltárással szén helyett a földgázt használhatjuk fel. Ezáltal nem leszünk kényszerítve, hogy Csehszorból és más országokból szenet importáljunk. Kísérleteztek azzal is, hogy a vasércet földgázzal kohósítsák. Ezeket a kísérleteket is magyar mérnökök végezték. A földgáz feltárása esetén egy virágzó kémiai iparnak fogjuk az alapját megvetni. A földgáznak a kémiában való alkalmazása rendkívül fontos közgazdasági kérdés.

Temesvári fetszólalása után Hermann Miksa, a pénzügyi bizottság előadója, beszédében kifejtette, hogy egyes földeket fognak kutatás céljára átadni. Anglia kötelezettséget vállalt, hogy az egész Alföldet át fogják kutatni. Elfogadja a javaslatot azért is, mert Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter, aki a földgáz kérdésével tíz év óta foglalkozik, ehhez a javaslathoz teljes mértékben hozzájárul.

Ezután a vitát bezárják és a javaslatot változtatás nélkül általánosságban elfogadják.

HIREK.

Lapunk legközelebbi, új-évi száma december 31-én fog megjelenni.

A szeretet ünnepén szíves, meleg magyarsággal köszöntjük lapunk összes olvasóit, elveink és céljaink igaz, őszinte barátait s a bethlehemi nagy szülött isteni segédelmében bizva kérjük az Urat, hogy adjon a mai gyászos ünnepünk boldogabb karácsonyt a megszenvedett s elárvult magyarnak.

— **Szövetség-alakulások.** A Keresztény Kisgazda és Földműves Szövetség újabban megalakult: Nagypécsely, Vászoly, Nemespécsely, Kisgöngyöcs, Rendes, Kékkut, Sallföld és Méncshely községeiben.

— **Eljegyzés.** Mint értesülünk, *Ludvig Mariska* kisasszony *Schmidt Gyula* urral karácsony estélyén tartja eljegyzését. Melegen gratulálunk.

— **Segítsünk a szűkölködő gyermekeken.** Tekintettel arra a nagy ruha- és cipőhiányra, melyet különösen a szegényebb néposztály gyermekei, a hadiárva és az állami gyermekek éreznek meg, akik megfelelő lábbeli nélkül még az iskolát sem látogatják, vagy ha eleget akarnak tenni iskolai kötelezettségüknek — ami nemcsak az ő, de közérdek is —, azt csak egészségtük, csak életük kockázatásával tehetik, a hideg, de sokszor az egészségtelen, lucskos sáros időben, amikor látunk kis gyermekeket rongyos ruhában s olyan lyukas cipőben, amiben még a sár sem áll meg, annyira hiányos; csak helyeselni és dicsérni tudjuk a pápai jótékony egyesület közös bizottsága elhatározását és felhívását, melyben felkéri a tehetősebb polgárokat és a környékbeli közönséget, továbbá az egyesületeket, hogy a nélkülöz és didergő gyermekek számára cipőket és ruhát, illetve pénzadományokat felajánlani sziveskedjenek. Ugyancsak felhív a polgármester mindenkit, akinek módjában áll, akinek van megértő szíve, hogy a szegény, az elhagyott s önhibájukon kívül mostoha sorsban részesülő szegény gyermekek felruházására pénzadományait juttassák el a polgármesteri hivatalhoz.

— **A női Kongregáció és a kath. Növédő Egylet karácsonyi mozgalma.** A női kongregáció és a Kath. növédő Egylet elhatározta, hogy mozgalmat indítanak városunkban a szegények és elhagyottak: a kórház szegény betegei, az ovoda szegény gyermekei és a csóti táborban levő hadifoglyok karácsonya érdekében. Ez úton is kéri a város szociális érzésű és melegen érző szívű megáldott közönségét, hogy tehetőséghez mérten adjon össze erre a célra karácsonyfára való édességet, cukorkát, kalácsot, vagy más harapni valót, ruhaneműt, cigarettát, olvasni való könyveket stb. Minthogy gyűjtési tilalom van, kéri a jószívű adakozókat, hogy adományait a zárdában, vagy özv. dr. Szijártó Antalné, illetve Mayer Istvánné úrasszonyok lakásán adják át.

— **A közalkalmazottak állami ellátása megmarad.** Mint illetékes helyről közlik, a közalkalmazottak természetben való ellátásának akciója főnkakadás nélkül teljesíti nagyjelentőségű funkcióját és semmi ok sincs az aggodalomra. A minisztertanács az akció pénzügyi fedezetéről egészen 1921 augusztusáig gondoskodott és már csak a nemzetgyűlés hozzájárulása szükséges. A közalkalmazottak állami ellátásának akciója a ruházkodás terén különösen jelentős előnyhöz akarja juttatni a köztisztviselőket azáltal, hogy mintegy százhuszezer öltönyre való szövetet szerzett be csehországi gyárakból és az anyagot itthon dolgoztatják fel, leginkább kisiparosokkal. Egy-egy ilyen jöminőségű öltöny teljesen elkészítve körülbelül ezer koronába fog kerülni és egy legközelebb kibocsátandó külön rendelet arról is gondoskodni fog, hogy a közalkalmazottak az olcsó ruha árát kedvezményes és rendkívül könnyű feltételek mellett fizethessék meg. Januárban már megkezdik az első ruhák-kiszállítását a közalkalmazottak között.

— **A járátellevek bélyege.** A m. kir. pénzügyminiszterium 113515/920. VIII. n. rendelete értelmében a marhalevelű ürlepok kincstári illetéke 1921 január 1-től kezdve készpénzben nem róható le, hanem csak bélyegben. Miért is a járátellevek kezelését figyelmezteti a közönséget; hogy saját érdekében szerezzék be a 2, 5, 8 és 10 K-ás bélyegeket.

— **Protestáns világszervezet.** Észak-amerikai protestáns felekezetei a protestáns egyház világerdekeinek hathatós előmozdítására másfél milliárd dollárnál nagyobb összeget gyűjtöttek össze. A megalom vezetői ismert államférfiak, akik elsősorban a protestáns sajtó megerősítését tűzték ki célul. A világszervezet megalakulását az amerikai protestánsok már egészen bizonyosra veszik.

— **Zár alá vették a bankbetétek husz százalékát.** A hivatalos lapban megjelent a kormány rendelete, mely szerint a kormány elrendelte a bankbetétek 20 százalékos zárolását, ami annyit jelent, hogy mindennemű betét- és folyószámla-követelésnek husz százalékról a tulajdonosok egyelőre nem rendelkezhetnek. Kivételt csak a külföldiek követelése tekintetében tettek, mely továbbra is szabad teljes összegében. Egyúttal felhatalmazza a rendelet a pénzügyminisztert, hogy esetleg rendeleti úton a zárolást más államok alattvalóinak követeléseire is kiterjessze. A kormányrendeletet nyomon követi a hivatalos lapban az új pénzügyminiszter, Hegedüs Loránt végrehajtási rendelete, amellyel a kormányrendeletben közölt jogával a zárolást a Cseh-Szlovák állampolgárok követelésére is kiterjeszti. A jellegre elhelyezett betétek, ha külföldiek tulajdonai is, a magyar honosokéval egyenlő elbírálás alá esnek. Értesülésünk szerint az igénybevétel progresszív lesz és főleg a kisemberek kimelését célozza, a zárolásnak egyelőre csak fedezeti jellege van s a husz százalékot a maga egészében csak a nagytőkénél fogják igénybe venni; nagytőkének a százezer koronás és az ez összeget meghaladó betét vagy folyószámla számít.

— **Karácsonytól január 3-ig nem járnak a vonatok.** Hegeyeshalmi Lajos kereskedelemügyi miniszter a nemzetgyűlésen bejelentette, hogy a szénhelyzetre való tekintettel december 23-tól, csütörtöktől kezdve január 3-ig, hétfőig bezárólag a Máv. vonalain a távolsági személyforgalom a D. gyorsvonatok kivételével szünetelni fog. A helyi forgalom december 25-én és 26-án, továbbá január 1-én és 2-án a vasárnapokra megállapított korlátozás szerint, a többi napon pedig a szombati napokra megállapított korlátozásban fog fenn tartatni. A Déli-vasut vonalain csak dec. 25-től január 2-ig szünetel a személyszállító forgalom. A korlátozás tartama alatt is közlekedni fognak Martonvásár és Budapest között, a budapesti Déli-vasutra reggel 7 órakor érkező vonat naponta, Budapest és Fehérvár között a Budapestre reggel 8 óra 35 perckor érkező és onnét d. u. 2 óra 15 perckor induló vonatok pedig vasárnap kivételével naponta, továbbá a „Balaton” D-vonatok is.

— **Lesz-e elég takarmány a tavasszal.** Már most igen fontos a gazdasági esztendő sikere szempontjából, hogy a gazdaságoknak tavaszra elegendő mennyiségben fognak-e rendelkezésre állni a szükséges magvak. Ebben a dologban illetékes helyről nyert információ alapján a következőket közölhetjük: Az idej magtermés általában kielégítőnek mondható. Sőt a lóhere- és lucerna-, de különösen a muhartermés olyan kiváló volt, hogy ezen termények magvából még külföldre is szállíthatunk. A ciroktermés is várakozáson felül sikerült, ebből is kerül kivételre. Egyéb magvakból viszont a termés silányabb volt, ezeket természetesen, már amennyire valutáris viszonyaink megengedik, külföldről kell beszerezni. Így behozatalra van szükségünk repamagból, amit Németországból tudunk beszerezni, úgyszintén Németországból kapjuk a

